

TORSDAG 19 JULI. NR 29-30/2018

Möjligt
bygga om
kyrkan?

Sidan 4

Samtal är nyckeln
för ett lyckat läger

Sista sidan

Ibland
måste man
bara hjälpa

Sidan 2

Sårens år

Sidan 6

Hela himlen stormar i Karin Erlandssons bok

Tron är en viktig del av hennes liv. Gudstjänsten har hon erövrat med en gnutta envishet. Stormarna i livet hanterar hon genom att skriva och åter skriva.

Sidan 8

Semesterrecept enligt
evangelisten Johannes

Sidan 15

Skruvat om nyateism
kräver sund självdistans

Sidan 9

Finländsk teolog vald till
internationell topptjänst

Sidan 3

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Ett hem med möbleringsförbud

NEDERVETIL församling kämpar tappert med att hitta lösningar för sitt fukt-skadade församlingshem. Fördoms-fritt har man också riktat blickarna mot den viktigaste byggnaden av alla i bo-et – den korsformade gula träkyrkan från 1700-talet, med plats för drygt 500 personer. Tillsvidare ser det inte ut som om initiati-vet att hitta fungerande kombinationer skulle bära längre än till ett hopp. Det trots att kyrkostyrelsen insett att församlingarna snart (redan) står inför en ohållbar situation i uppdraget att både förvalta kul-turskatter och se till att de har vettiga verksamhets-utrymmen för dagens snitt.

HISTORIEN är inte bara ett ankare som gör församlingen till en självklarhet i sin omgivning, den är också en boja med en farlig tyngd. En kyrka är enligt kyrko-lagen underkastad byggnadsskydd om den är upp-förd före 1917. Samtidigt som församlingen är ålagd att underhålla den, har de ingen rätt att möblera om hemma utan kyrkostyrelsens och museiverkets lov – och det sitter rätt hårt åt. De gamla kyrkorna byggdes inte enbart för att fungera utan också för att imponera. De var syntesen av förhållandet mellan kyrka och regent. Kyrkorna till exempel längs med Kungsvägen skvallrar om regenternas makt och re-surser, både under svenskt och senare ryskt herra-välde. Dessa byggnadsmanifestationer är visserligen oerhört kära för sin hembygd –men också ohyg-gligt dyra för en församling att förvalta och under-hålla. Ju mer sekulariseringen tilltar, desto svära-re blir det för en landsortsförsamling att få under-hållet för en kulturhistoriskt värdefull kyrka att gå ihop med en daglig verksamhet som också handlar om löner och diakonikassa. Ännu svårare blir kläm-man för avfolkningsbygderna. När skattebetalarna flyttar bort hjälper det inte så mycket att utskriv-ningstakten är låg.

ÅR 2014 hade Svenska kyrkan redan sålt 55 kyrkor. Hos oss är det fortfarande rätt ovanligt. Biskopen för Ku-opio stift Jari Jolkkonen är ordförande för en ar-betsgrupp som Kyrkostyrel-sen har tillsatt med uppdrag att grunna på hur försam-lingarna bättre kan använ-da sig av de kyrkobyggnader de har. Det kan vara känsligt, menar Jolkkonen, som än-då tror att församlingsborna fattar att spindelväven snabbt kväver en församling som in-te vågar förändra. Ändå, som Nedervetilexemplet visar, är förändringströsklarna kan-ske högre på annat håll än hemma. För ett par de-cennier sedan lättades trycket för en del kyrkor, så att de kunde bygga så kallade brudrum, ibland med möjligheter till kaffekokning och toalett.

Men vägen till cafévrå på läktaren eller köksö i fly-geln är lång och alltför skrutinöst övervakad. Ris-ken är att kyrkor förfaller till oanvändbarhet i stället för att förändras med församlingens behov. Det är fatalt. Församlingens uppgifter, så som de beskrivs i kyrkolagens första paragraf, handlar trots allt om att möta levande människor och förkunna levande tro – oberoende av väggar och ramar.

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen.

”Vägen till cafévrå på läktaren eller köksö i flygeln är lång och allt-för skrutinöst övervakad.”

Predikar geno

Ibland ställs jag inför situationer när jag frågar mig om jag måste hjälpa. Då upplever jag att Guds ande svarar ja. Han berättar vad som är rätt och fel. Men det har jag inga bevis på. Det är bara vad jag tror, säger Inger Ylikoski.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

I åtta år har **Inger Ylikoski** arbetat ak-tivt med invandrare och flyktingar. Först gjorde hon det på egen tid vid sidan av sitt arbete som barnledare i Kristi-nestads församling. Numera har för-samlingen anställt henne som flyk-tingarbetare en dag i veckan. Hon job-bar också delvis för staden Kristinestad och Röda Korset med ett internetcafé för flyktingarna.

Ylikoski var aktivt med redan år 2009 när de första flyktingarna kom till förläggningen i staden.

– Det började med att vi fick frågan om vi kan ta flyktingbarn till dagklub-ben. Det var vi öppna för. Jag blev be-kant med barnens föräldrar och intres-serad av dem. På den vägen är det. Från barnarbetet halkade jag över till att ar-beta med vuxna invandrare, säger hon.

Numera är det på internetcaféet hon möter de flesta flyktingarna.

– När de börjar lita på en, då man vi-sar kärlek och bryr sig om dem kan de börja ställa frågor om den kristna tron. Då tar jag dem till prästen. Både den för-ra kyrkoherden och den nya har öpp-na hjärtan för dem. Vi har jobbat ak-tivt sida vid sida.

Nu jobbar hon med männen och poj-karna. Hon talar om ”pojkar”. Då gör hon skillnad mellan sina tre pojkar, två afghaner och en irakier, och ”halvpoj-karna”. De tre pojkar har hon enga-gerat sig mera för.

– Jag vill engagera mig på allvar och göra ett gott arbete med dem som in-divider. Jag jag mår bra av att se hur de går framåt. Men jag måste se till att jag orkar själv också. Jag kan inte släppa alla så nära inpå. Halvpojkar har hjäl-per jag också, men jag har inte tagit mig an dem på samma sätt. Till några halv-pojkar har jag lyckats skaffa vänfamilj.

Den första invandrapojken som hon tog sig an var Aman från Afghanistan. Honom lärde hon känna på de inter-nationella kvällarna.

– Första gången jag träffade honom sa han att han inte har några föräldrar. Då sade jag spontant: ”jag kan bli din mamma”. När jag kom hem berättade jag för min man, att nu har vi en pojke

till. Först var han lite reserverad. Men nu godkänner han mitt engagemang.

Aman var analfabet och led av post-traumatisk stress när han kom till Fin-land. Ylikoski hittade en grundskole-utbildning åt honom i Ilmajoki.

Nu hänger Amans dimissionsfoto-grafi på vardagsrumsväggen tillsam-mans med foton på Ylikoskis två eg-

na barn. Han blev utexaminerad fast-ighetskötare för ett år sedan och har jobb i Helsingfors.

– Han är stolt över att få hänga där. Det sporrade mig att se hur en män-niska med stöd kan komma från att ha varit analfabet till att få en yrkesexa-men. Jag minns hur han satt vid vårt köksbord och kämpade med att skri-

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör May Wikström may.wikstrom@kyrkpressen.fi	Redaktörer e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Emelie Wikblad tfn 040 831 6836 Webbredaktör: webbred@kyrkpressen.fi Layout: Malin Aho tfn 040 831 6902
Redaktionen i Helsingfors Sandvikskajen 13 00180 Helsingfors tfn (09) 612 615 49/ 040 831 6545 redaktionen@kyrkpressen.fi	Ulrika Hansson tfn 040 831 6322 Christa Mickelsson (tjänstledig) Johan Sandberg (Österbotten) tfn 040 831 3599	Utgivare: Fontana Media Ab Bank: Danske Bank IBAN: FI34 80001301158540 BIC: DABAFIHH
Redaktionen i Österbotten Norrmalmsgatan 21 A, 68600 Jakobstad tfn 040 831 3599	Nicklas Storbjörk tfn 040 831 6545 Sofia Torvalds tfn 040 831 6748	Paradbild: Malin Aho Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSREGISTER

Därför får du Kp som adresserad post Kyrkpressen adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlem-mar. Adressuppgifterna används enbart för att skicka ut tidningen. Hanteringen av registret sker i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR). Kyrkpressen sänds till alla hem i församling-ar som prenumererar på den till sina medlems-hushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha Kp. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen.
--

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonssredaktör: Erika Rönngård tfn 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi Annonsspriser: Färg 2,05 €/spmm Svart-vit 1,65 €/spmm + Moms 24% Radannonser: 4,50 €/rad inkl. moms. Familjeannonser: 1 €/spmm inkl. moms. Lämna in din annons på kyrkpres-sen.fi helt utan extra kostnad. För familje- och radannonser per	telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Annonss-deadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning. Annonsförsäljning: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi Ludvig Andersson, tfn 044 050 3020, Jonny Åstrand, tfn (06) 347 0608, eller 0500 924 528, Prenumerationspriser: Finland & Norden 65 €. Utlandet 84 € ISSN 0356-1275
--	---

m att vara

PROFILEN: INGER YLIKOSKI

”När jag kom hem berättade jag för min man, att nu har vi en pojke till.”

te. När jag ber märker jag ofta att Gud är med, både i arbetet och i privatlivet. Men jag är ganska känslig och otålig och jag tycker att Gud borde svara på mina böner fortare än vad han gör.

Ibland måste hon också vara försiktig.

– Vi har haft angivare som meddelar till familjen i hemlandet om någon blivit kristen. Då kan de bli hotade till livet och föräldrarna vänder dem ryggen. Då står de plötsligt utan familj. Vi kan inte lämna dem som blivit kristna vind för våg.

Inger Ylikoski har alltid varit intresserad av andra kulturer.

– Det är ett intresse jag delar med min dotter, som reser mycket i sitt arbete. Själv tycker jag inte om att resa längre än fem timmar med flyg. Därför är jag glad att Gud ordnat det så bra genom att fälla ner missionsfältet framför näsan på oss. Jag upplever att jag har en stor uppgift här hemma.

Hon tror hon skulle ha blivit en bra missionär i andra länder.

– Jag är bra på att möta invandrarna. Åtminstone säger de att de känner att jag förstår dem. Jag skulle gärna lägga mera arbetstid på dem. Men till det måste det finnas pengar.

Inger Ylikoski kommer från Tjock, där hon bor några hundra meter från barndomshemmet med syskonen som grannar.

Grunden till sin kristna tro fick hon hemifrån. Hon beskriver sina föräldrar som vanliga arbetande människor som gick i kyrkan någon gång då och då. Mamma lärde henne be aftonbön.

– Min farmor gick ofta till kyrkan och som barn följde jag med. Redan då väcktes min tro. I något skede har jag som vuxen gjort beslutet att följa Jesus, men jag vet inte när. Plötsligt visste jag bara att det var det viktigaste i livet. Jag tror att Gud sökt mig hela livet.

INGER YLIKOSKI

BARNLEDARE OCH FLYKTINGARBETARE I KRISTINESTAD.

BOR I TJÖCK, KRISTINESTAD, GIFT MED PENTTI OCH HAR TVÅ VUXNA BARN, JOHANNES OCH ANNINA.

HAR TRE POJKAR OCH ”HALVPOJKAR” BLAND INVANDRARNAS.

FICK TA EMOT RÖDA KORSETS UTMÄRKELSE FÖRDOMSFRI FÖR- GÅNGARE VÅREN 2018.

va. Då skrev han som en sjuåring. Nu klarar han sig själv, vilket jag tackar Gud för. Men han kommer och hälsar på oss ibland.

Nu har hon börjat hjälpa en annan afghansk pojke med läxorna.

– Jag har ett stort hjärta. Muslimerna som tror att man inte kan älska många samtidigt brukar fråga vem jag tyck-

er bäst om. Jag brukar svara att tycker om er alla, för den kristna kärleken ger rum för alla.

Hon predikar inte för invandrarna.

– När det kommer till den kristna tron så är jag mera praktisk lagt. Jag visar kärlek och de vet att jag är kristen. Gud verkar tydligen genom mig på det sättet. I något skede kan de blir be-

HÄR I sitt änglarum sitter Inger Ylikoski för att hämta kraft efter arbetsdagen.

rörda av Gud och säga att de är intresserade av den kristna tron.

Att hjälpa flyktingarna kan vara psykiskt tungt ibland. Det är svåra saker man ska lyssna på. Men Ylikoski känner att Gud ger henne kraft.

– Jag har fått lära mig att lämna det åt Gud. Det står ju i Bibeln att han bär våra bekymmer. Annars orkar jag in-

Finländsk missiolog får toppost

KYRKORNAS VÄRLDSRÅD. Chefen för evangelisk-lutherska kyrkans missionscentral, TD, FD **Risto Jukko** har valts till ny chef för kommissionen för mission och evangelisation (CWME) vid Kyrkornas världsråd i Genève. Han efterträder sydkoreanen **Jooseop Keum**, vars tjänsteperiod går ut i augusti. Risto Jukko är präst i den

RISTO JUUKO. FOTO: KYRKANS BILDBANK/AARNE ORMIO

evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Sin nuvarande post har han haft sedan 2011. Förutom sin bakgrund som församlingspräst har han också arbetat bland invandrare i Frankrike och undervisat teologi i Paris. Jukko är docent i ekumenik vid Helsingfors universitet och Östra Finlands universitet.

Sommarstängt på domkapitlet

BORGÅ. Semestertider råder också i domkapitlet i Borgå stift. Domkapitlet har stängt fram till den 29 juli.

Den som söker information om till exempel kommande mötesdatum och sammanträden hittar informationen på domkapitlets webbplats.

Ruskaresa 11-17.9

Följ med på en härlig ruskaresa till Rovaniemi, Muonio, Kilpisjärvi och Kuusamo

Närm.info Catharina Hindrén 050-328 1209

Arr. WIKSTRÖMS BUSSTRAFIK Ab
www.wikstromsbustrafik.fi

KARI HARJU visionerar att ta ut alla bänkar utom dem framför korset och att bygga läktare och mellanväggar i korsarmarna.

Museal plikt bromsar nytänk

NEDERVETIL. Flytta församlingshemmet till kyrkan eller i anslutning till den nya skolan. Det är exempel på nytänkande i Nedervetil för lösa fuktproblemet i församlingshemmet. Men vägen dit är lång.

TEXT OCH FOTO: **JOHAN SANDBERG**

När ekonomichefen **Kari Harju** i Kronoby kyrkliga samfällighet fick höra att kyrkostyrelsen i höstas hade tillsatt en arbetsgrupp för att planera hur kyrkorummet kan användas mera mångsidigt, tog han kontakt med överarkitekten **Antti Pihkala** på kyrkostyrelsen.

– Jag upplevde att jag hade ett konstruktivt samtal med Pihkala, säger Harju. Jag tyckte det gick hand i hand med det som arbetsgruppens ordförande biskop **Jari Jolkkonen** sagt.

I samtalet erbjöd Harju Nedervetil kyrka som pilotprojekt.

– Vårt mål är att Nedervetil kyrka ska stå kvar ännu om femtio år, säger Harju. Landsorten avfolkas och medlemmar går ur kyrkan. Jag ser en fara i att landsortsförsamlingarna inte kommer att klara av att underhålla sina fastigheter, utan måste välja mellan församlingshemmet eller kyrkan. Församlingshemmet är billigare att renovera, underhålla och värma upp. Då får vi en massa kyrkor som står tomma.

Harju önskar att kyrkrummet kunde användas mera mångsidigt. Det innebär att åtminstone de flesta kyrkbänkarna lyfts ut och ersätts med stapelbara stolar samt att man kunde bygga flyttbara mellanväggar i kyrkan.

” Vårt mål är att Nedervetil kyrka ska stå kvar ännu om femtio år.”

Kari Harju

KYRKAN KAN alltid flytta in i församlingshemmet. Men kan församlingshemmet flytta in i kyrkan?

– I det här skedet handlar det endast om en rekognosering, en fråga om vad man får göra, poängterar han. Efter det bör vi utreda vad som är byggnadstekniskt möjligt och naturligtvis fråga vad Nedervetilborna vill.

I maj besökte representanter för kyrkostyrelsens arbetsgrupp Nedervetil kyrka. Efter besöket är tongångarna inte längre lika positiva.

– Visst lättar de på bestämmelserna, men inte tillräckligt för en så radikal förändring som vi behöver för att kunna flytta verksamheten från församlingshemmet till kyrkan. Vi får ta bort några bänkrader. Men vi vill ha bort 80–90 bänkrader.

Nu sätter Harju sitt hopp till arbetsgruppens slutrapport. Gruppen arbetar till slutet av detta år.

– Jag hoppas att de tar sitt ansvar och tillåter radikala förändringar i kyrkorna och att de prioriterar en levande församling framom det museala skyddet.

Kyrka med gym i kupolen

Harju har besökt en kyra i London som byggts om för att bättre motsvara församlingens behov.

– I en rektangulär kyrka hade man byggt matservering under läktaren och en andra våning som hyrts ut som kontorsutrymmen. En tredje våning, under kupolen, var uthyrdd för fysioterapi och gym. Främre delen av kyrkan var ursprungligt bevarad, med bänkar och öppet upp till taket. I de bakre delarna hade man flyttväggar som kunde öppnas. Det var gjort värdigt. Med hyresinkomsterna kunde församlingen klara sig.

I Utisuomalainen ger biskop Jari Jolkkonen uttryck för liknande visioner: Klubbrum under läktaren, kansli i sakristian och en liten festsal och ett café i en del av kyrkan.

– Vår tanke är inte att få hyresgäster till kyrkan i Nedervetil. Min vision är att kyrkan kunde ersätta församlingshemmet.

Hyra in sig i skolan?

Gemensamma kyrkorådet i Kronoby har också hört sig för hos kommunen om ett samarbete kring skolan som kommunen ska bygga i närheten av kyrkan. Inom augusti ska arbetsgruppen för Nedervetil församlingshem meddela kommunen om de vill vara med i den fortsatta skissplaneringen eller inte. Kyrkofullmäktige tar i så fall ställning till planerna.

– Personligen kan jag tänka mig ett samarbete kring skolans matsal. I anslutning till den kunde man bygga ett litet altare som man döljer bakom en vägg, men tar fram när församlingen använder utrymmet. Det kan vara en lösning som både kommun och församling vinner på. Skolans matsal används ju inte under veckosluten, säger Harju, som också är medlem i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i Kronoby.

Men det blir ändå krockar. Ibland hålls det minnesstunder på vardags-eftermiddagarna. Det är inte köket som lagar skollunchen redo för.

– Det är ett verkligt problem de få gånger det händer. Men jag tror inte det är olösbart. Totalekonomiskt skulle det sänka kostnaderna för både församlingen och kommunen, säger Harju.

Bakgrunden till församlingens behov är att vattenrören i den äldre delen av församlingshemmet läcker.

– Vi kan renovera nu, men vi hamnar att riva så mycket att vi borde grundrenovera samtidigt, säger Harju.

En grundrenovering är planerad på tjugotalet.

– Gör vi det nu har vi renoverat alla våra tre församlingshem inom tio år. De tidigare renoveringarna är inte ännu betalda. Därför ser vi på andra alternativ.

Välkommen till Korsholm!

Båtturer till valsörarna
tis, tors, lörd 26.6-18.8.
Start kl 11.00 från
Svedjehamn i Björköby,
2 km guidad vandring,
kaffe och smörgåsar,
tillbaka ca 16.00
55€/vuxen

Ring och boka:
050 355 3924
www.kvarkenturer.fi

SOMMARHÄLLEN
HANTVERK o. HEMBAKAT
Öppet alla dagar fram till 23.9

**Café
Inva WC**

vard. 11-19
lörd. sönd. 11-18
Södra Vallgrund

Tel. 050-596 8494

MÅNGSIDIGA BYGGTJÄNSTER

Vi bygger:
* Egnahemshus från grund till tapetsering
* Renoveringsarbeten
* Maskinfärdiga plåttak, plåttister och
plåtdetaljer enligt beställning
* Auktoriserad Ruukki takprodukters montör

Vi är också specialiserade på:
* Sanering av vattenskador
* Inredningsarbete
* Installation av köksskåp
* Kakel och klinker montering
* Försäljning och montering av fönster och dörrar

BYGGTJÄNST
ENLUND
www.byggjanstenlund.fi
Österhankmovägen 178, 66550 Västerhankmo
Puh. 0500-865622 / 06-3468999, E-post: h.enlund@netikka.fi

Fullständig rostskyddsbehandling på person-
och paketbilar

autorost

Roy Kronholm, tel. 050-438 5874 Helsingby www.autorost.fi

BERNYS
CAFÉ & RESTAURANT

Researrangörer, föreningar och företag
Kvarkens världsnavaturv är värt ett besök!

Vi står till tjänst med kryssningar för grupper
upp till 50 personer inom världsnavsområdet.
Kaffe, lunch eller middag i vår restaurang vid Replotbron.
Välkomna!

Närmare information och bokningar:
info@berny.fi Tel. 06 352 1200

Blomsteraffär
Begravningsbyrå **Fant**

Öppet: Må-fr 9.00-18.00,
lö 9.00-15.00
Självtjänsten öppen
till kl. 21.00 alla dagar

Centrumvägen 3, Smedsby
i Valloniahuset

Interflora-tjänster från oss

Blombutiken 06-322 2544
Begravningsbyrå 06-322 2744 • 050 313 8142
www.begravningsbyrafant.fi begravningsbyrafant@netikka.fi

* Reparation och service av alla bilmärken
* Däckbyten (även däckförsäljning)
* AC-service
* Båttvätt & service

STG
Bilvård & Autogarage

Solfvägen 106,
65450 Solf
Tel. 050-384 4300
www.stg.fi

**Fastighets AB
KORSHOLMS BOSTÄDER**

Behöver du en hyreslägenhet ?
Vi har radhus- eller våningshus
lägenheter i Smedsby, Kvevlax,
Solf, Petsmo, Jungsund och i
Replot.

Tarvitsetko vuokra-asunnon ?
Meillä on rivi- tai kerrostalo asuntoja
Sepänkylässä, Koivulahdessa
Sulvalla, Petsmossa, Jungsundissa
sekä Raippaluodossa,

Fastighets Ab Korsholms Bostäder
Centrumv 4 / Keskustie 4, 65610 Korsholm / Mustasaari
Tel / Puh 06-3277123 , 0400 188 083
www.korsholmsbostader.fi

Före Efter

Taken i skick!

Före Efter

Vi utför:

- Taktvättning
- Impregnering
- Takmålning
- Blästring
- Takservice
- Takstegar m.m

Begär offert! 044 9392417

www.pintapesu.fi
info@pintapesu.fi
66580 Kuni

**Österbottens
Tvätt & Yrrenovering**
Pohjanmaan Pesu & Pintaremontti

Skön säng! Den viktigaste möbelen i hemmet!

Vi erbjuder sängar i
världsklass, tillverkade av
Hilding Anders i Närpes.

www.bedinvest.fi
044-2573744

**HILDING
ANDERS**
www.hildinganders.com

Växeltrycksmadrass med
tystaste motoren på marknaden.
1400€ plus moms.

Järven Health Care

Vi erbjuder produkter till sjukvård, akutvård, hemsjukvård, äldreomsorg, psykiatri
och specialinrättningar.

Vi har 40 års erfarenhet i branschen och vi är en av Skandinaviens största tillverkare
av madrasser till sjukvårdssektorn.

www.jarven.se

Bed Invest Närpes
Högbackindustriväg 1B
on-fr 12-17, lö 10-15

Bed Invest
Wake up happy everyday

Bed Invest Smedsby
Marknadsvägen 1
to-fr 12-18, lö 11-16

1918. Hennes fästman mördades av de röda i början av inbördeskriget. Diakonissan Edith Sjösten kom därför att fortsätta i sitt kall, först som sjuksköterska i en vit ambulansenhet och sedan bland de röda i fånglägret i Dragsvik. Hennes dagbok presenteras i en liten utställning på Helsingfors Diakonissanstalt.

Diakonissan i det röda fånglägret

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

Diakonissa var det tredje yrket som öppnades för kvinnor, efter barnmor-ska och folkskollärarinna. Diakoniss-anstalten i Helsingfors, som grundades mitt i nödåren, har med sina 150 år ett speciellt arv att förvalta.

Birgitta Geust har arbetat som sjuk-vårdslärare på anstalten i tio år. Trots att hon inte är diakonissa har hon i elva år ingått i ett team som vårdar de his-toriska samlingarna som numera är i professionella händer.

Bland tidiga diakonissor finns många modiga kvinnor. Geust har speci-ellt fascinerats av hangöbon **Edith Sjösten**, vars dagbok deponerades vid Svenska litteratursällskapet först på 2000-talet. Geust har sammanställt dagboken i sex avsnitt. I dag finns den både på nätet och som en liten speci-alutställning på Diakonissanstaltens museum.

Det blev inget bröllop

Syster Edith var född i Hangö där pap-pa Sjösten var kronolots. Havet var vik-tigt för henne, och till Hangö återvän-de hon när livet gick i stå. Om hon in-te kunde resa till Hangö hade hon en repstump impregnerad med tjära un-der huvudkudden som tröst.

Hon kom till Diakonissanstalten 1906 som 22-åring och utexaminerades som diakonissa efter sju års utbildning vid världskrigets utbrott. När kriget kom till Finland 1918 fanns hon på plats i Vasa.

För Edith Sjösten började inbördes-kriget mer dramatiskt än för de flesta. Hon var på väg att ge upp sitt kall som diakonissa för att gifta sig – ”man kan inte tjäna två herrar” som det hette då. Brevväxlingen med barndomsvännen **Allan Gustavsson** hade resulterat i att bröllopet var utlyst till den 1 mars.

Men när Edith skulle söka upp Allan i deras kommande hem efter krigsut-brottet fanns han inte där. Lokeldaren Allan hade blivit mördad av de röda som tog över hans lokomotiv.

– Edith kistlade honom själv i Uleå-borg, berättar Birgitta Geust.

Den vita ambulansen

Allans död förändrade allt, och Edith fortsatte att tjäna som diakonissa. För-sta uppdraget var att verka som sjuk-

”Vi män sårar, ni kvinnor hjälper och helar.”

General
Mannerheim

sköterska på ett nyinrättat ambulans-tåg som skulle följa den vita armén. På tåget fanns också norska och svens-ka frivilliga.

Under kriget blev ambulansen en hästdragen fora med ”lådor” för tre patienter. Första hjälpen fick de sårade på en granrisbädd med filter på en snödriva.

Under framryckningen skurade Edith och hennes kolleger golv i tom-ma hus för att bereda plats för sårade. Ifall hon kunde hitta några kor att mjölka kunde det rädda livet på hen-nes patienter.

Hon följde med trupperna ända till den avgörande drabbningen i Tammer-fors där 30 000 finländare deltog. Var tionde förlorade livet vid stadens intag-ning, de flesta på skärtorsdagen.

Mannerheims tack

I sin dagbok reflekterar Edith Sjösten aldrig över politiken bakom eländet. Hon skriver bara att ”här i Vasa talas om en som heter **Mannerheim**”.

Den vita generalen träffade hon se-dan personligen i Seinäjoki tillsam-mans med ambulanskollegan syster **Ingrid**.

– Vi män sårar, ni kvinnor hjälper och helar, var generalens budskap då han tackade de unga sjuksystrarna.

Så pass imponerad blev syster Edith att hon fanns på plats vid segerpara-den i maj, den med Mannerheim i hu-vudrollen. Efteråt åkte Edith tillbaks till Vasa, där hon blev opererad för blind-tarmen och ålades sex veckor sjukle-digt för att återhämta sig.

Det röda fånglägret

Men en ny plikt kallade. Föreståndaren på Diakonissanstalten, prosten **Palm-roth**, berättade att syster **Olga Hjon** ar-betade vid fånglägret i Ekenäs som un-der sommaren skulle rymma tiotusen röda fångar.

– Kom och se, far sen hem och vila. Om du kan, sade syster Olga i telefon.

Edith lovade komma och se. Så ny-opererad hon var gick hon med i den lilla gruppen på sju sjukskötare som tillsammans med sju läkare, de flesta kandidater, som skulle sköta de talrika fångarna i lägret.

”Må Gud låta detta bli en lärdom för mig nu då jag skall arbeta bland dessa som indirekt har tagit ifrån mig min jor-

diska lycka och glädje”, skriver syster Edith i sin dagbok.

Det röda fånglägret

När hon kom till Dragsvik den 17 juli ha-de lägret redan utvecklats till ett elän-de utan like. Under de värsta sommar-dagarna dog röda rannsaktionsfång-ar i en takt om upp till sextio per dag.

Tågvarn efter tågvarn förde in redan sjuka fångar som spärrades in bakom nylagd taggtråd. Vattentornet var totalt underdimensionerat och hungersnöd rådde. De var brist på brödsäd så man använde havre. Men havre var djurfoder där sådorna satt kvar och rev sönder tarmarna.

Historikern **Sture Lindholm** kallar Dragsvik 1918 Finlands största huma-nitära katastrof.

”Där ligga de döda, döende, feber-sjuka sida vid sida, fyllda av levande kryp på det smutsiga asfaltgolvet, med några trasor under huvudet. Det är he-la deras egendom”, skriver Edith och tillägger: ”Huru bevekande bedja de ej om litet vatten, några pulver, tillstånd att komma till sjukhuset”.

Bland sjukdomarna nämner Edith särskilt recurrensfebern som sprider sig med löss. De röda fångar som ham-

nade i Dragsvik kunde inte räkna med klädbyten på månader.

Den stora gropan

Sammanlagt skulle tretusen personer dö i lägret i Dragsvik. De döda hyvdades i ”den stora gropan” som Edith uttrycker det. Det var Finlands största massgrav.

Att gå dit nöden är störst var diako-nissornas motto. Edith satte igång med att skyffla ut smutsen i det som skul-le bli hennes sjukhusavdelning i andra våningen på ”västra kasernen”. Huset står fortfarande på garnisonsområdet.

Man tager vad man haver och Edith fixade till en dekokt på petroleum, ter-pentin, ammoniak och tallsåpa, koka-de sängkläderna i den ryska militärens järngrytor och sköljde dem ute på fjär-den. Hon hade tidigare haft bykerskor från Ekenäs som hjälp, men smutsen var så obесkrivlig att de vägrade ta hand om lägerbyket.

Internerna fick inte ens gå ner till stranden för att tvätta sig. Lägerhy-gienen var därefter.

Ediths röda sanitärer

Det var skillnad på fångar och fångar. De som lyckades få något uppdrag in-om lägret klarade sig i regel bättre. Edith

DIAKONISSAN EDITH Sjösten skrev dagbok om sitt arbete i fånglägret Dragsvik. FOTO: HELSINGFORS DIAKONISSANSTALTENS BILDARKIV

skulle komma på kant med den inkompetenta lägerledningen när hon jobbade för sina patienter och till och med smugglade ut deras brev.

En gång klädde hon ut en av sina fängsanitärer i sjuksköterskekappa och gick med honom till höstmarknaden i Ekenäs. Världen innanför taggtråden var en värld för sig som Västnyland ut-
anför inte kände till.

Lägerledningen klagade till Diakonissanstalten, och den 23 november skriver Edith sin sista dagboksanteckning. När hon lämnade Dragsvik ville hon gå upp till ”den gemensamma gropen” som utgjorde massgrav för de tretusen som gick under i fånglägret.

”Om du finnes Vita Finland, så kom hit och sköt din egendom” är dagbo-
kens budskap till den nya nationen.

”Gropen” är den största massgraven i Finland och den var aktivt bortglömd till år 1951. Då lät man inom den folkdemokratiska rörelsen resa ett monument över graven. Den socialdemokratiska arbetarpressen nämnde inte händelsen med ett ord.

Vid en högtidlighet år 1993, då monumentet fick ett antal nya namn, jordfäste Borgåbiskopen **Erik Vikström** de tretusen till gravens ro, med president **Mauno Koivisto** bland åhörarna.

Edith fortsatte som diakonissa, jobbade i flera församlingar som Pargas och Hitis. Hon var också en tid hem-sjukvårdare hos familjen **Bartram** som gjort stora donationer till Diakonissanstalten.

Efter lägertiden brevväxlade hon med sina sanitärer, och fick ett sista brev från Leningrad.

Under 1930-talet verkade hon som sjuksköterska ombord på ett sillfiskefartyg på Norra ishavet. Hon skulle ännu också röja upp i hemstaden Hangö efter den sovjetiska arrendetiden 1940–1941.

En diakonissa är en sjukvårdsutbildad person, till skillnad från en diakon. På landsbygden var det ofta diakonissan som skötte födslar, sjuka och döende fram till år 1972 när folkhäl-solagen kom, varefter diakonissorna ägnade sig åt församlingsdiakoni eller verkade som sjuksköterskor inom vårdsektorn.

Vid det laget bodde syster Edith redan på systerhemmet i Berghäll som det anstod en åldrande diakonissa. Edith Sjösten avled år 1976 som 92-åring.

I MAJ 1993 välsignades monumentet över massgraven i Ekenäs av biskop Erik Vikström. FOTO: ROLF AF HÄLLSTRÖM

bildade ett arbetslag av en grupp ”röda sanitärer”, fångar i någorlunda skick. Att skyffla ut ett 25 centimeter tjockt smutslager från kaserngolvet med spett kräver inga medicinska kunskaper.

Under ambulanstiden hade Edith haft tillgång till morfin och aspirin och

andra mediciner. Här fanns så gott som ingenting.

Helt opåtalad gick katastrofen inte. Ett av den finländska medicinens namn i nobelprisklass, professor **Robert Tigerstedt**, hade sin sommarstuga i närheten. Han blev så chockad av vad han

BIRGITTA GEUST har sammanställt Edith Sjöstens dagbok, som även finns som utställning på Diakonissanstaltens museum. FOTO: ROLF AF HÄLLSTRÖM

såg att han åtog sig lägrets chefsläkarpost och indirekt såg till att också omvärlden fick veta vad som hände.

Sparkad av lägerledningen

Tiden i Dragsvik förändrade Ediths vita världsbild. Det var oundvikligt att hon

”Där ligga de döda, döende, febersjuka sida vid sida.”
Edith Sjöstens dagbok

Tron är viktig och får synas i

UTMANING. Karin Erlandssons regelbundna kyrkobesök började som ett projekt men utvecklades till en vana. Och som den författare hon är visste hon att när långtråkigheten slår till – då börjar saker hända.

TEXT: ERIKA RÖNNGÅRD FOTO: MALIN AHO

Vägen till Karin Erlandssons nyutkomna bok *Hela himlen stormar* tog sin början på Kyrkans Ungdoms sommarläger i Pieksämäki för ganska exakt två år sedan då hon fick frågan: Kan du prata på kvinnojatkot?

Det kunde hon. Hon skrev texten *Rapport efter 70 mässor*, en text som sedan hittade in i tidningen Kummin och publicerades i Kyrkpressen. Där ledde den till en hel serie texter om liv och tro.

– Jag fick så väldigt mycket respons på texterna och det ledde till att jag på bokmässan i höstas gick till Fontana Media och sa att jag tycker att ni ska ge ut en bok med mina texter.

Boken innehåller texter som ingått i Kyrkpressen, Nya Åland, några radioandakter och en del texter som Erlandsson säger att hon skrivit för att de behövde skrivas. Omkring tio texter har inte publicerats tidigare eller är nyskrivna för boken.

– Jag bearbetar väldigt mycket genom att skriva. Händer det saker – som att farmor får cancer, eller att jag blir utmattningsdeprimerad eller att vi ska adoptera ett barn – så skriver jag om dem. Det är ett sätt för mig att sortera.

Hur klarar du av att skriva så avklätt om depression, om ångest, om sorg och om att vilja hoppa från taket?

– Hur klarar folk av att leva utan att skriva? Det är det som är frågan för mig. Vi har alla olika sätt att hantera världen och att skriva är mitt. Många av de här texterna har varit privata från början. Att bli redo att publicera dem handlar om tid, om hur långt borta jag är från den sårbara stunden.

Erlandsson är tydlig med att hon inte har skrivit en självhjälpsbok, men säger att om hon genom att sätta ord på saker kan hjälpa någon är det en bra sak.

– Jag tror att ingenting blir bättre av att vi tiger om det. Jag vet inte om det alltid blir bättre av att vi pratar om det heller, men om vi tiger om det blir det åtminstone inte bättre.

De där sjuttio söndagarna i mässan har hunnit bli ännu fler. Det som började som ett projekt har nu blivit en självklar del av veckan.

– I kyrkbänken får jag ta emot. Resten av veckan måste jag ge.

En inspirationskälla som bidrog till att hon började gå i kyrkan varje vecka var arbetet i kommittén för det fin-

NY BOK. Karin Erlandsson utkommer i dagarna på Fontana Media med essäsamlingen *Hela himlen stormar*.

landssvenska psalmbokstillägget

– Där blev jag medveten om att kyrkoårets söndagar följer en plan – de har en dramaturgi. Jag är litteraturvetare, så jag tycker om dramaturgier! Jag tänkte att jag skulle gå i kyrkan ett år för att få hela dramaturgin och se vad som händer med mig och med min tro.

Vad fick dig att fortsätta?

– Det kom ju en kris när jag kände att det här inte är ett projekt längre, utan bara väldigt långtråkigt. När jag skriver böcker kommer ett skede när det vänder, när jag känner: wow,

nu har jag hela handlingen! Det är alltid jättetråkigt precis innan den vändningen kommer.

– Det kan hända magiska saker om man passerar långtråkigheten. Jag applicerade min erfarenhet från bokskrivandet på söndagarna i kyrkan och tänkte att då sitter jag väl kvar då. Och sedan blev det ju faktiskt intressant, vilket jag går närmare in på i boken.

Ritualerna finns för vår skull

Kyrkans dramaturgi syns inte bara i kyrkoåret utan också i ritualerna. I boken skriver hon om begravningsdrama-

turgi: i kyrkan gråter man, på minnestunden både skrattar och gråter man.

– Alla de här ritualerna som finns i kyrkan är ju verkligen till för människans skull. Det syns extra tydligt när det gäller begravning och sorg, för då är vi så hjälplösa. När man har förlorat någon och går till kyrkan på söndag är det bara att gå och tända sitt ljus. Kyrkan står där och är redo för vilken katastrof eller vilket glädjeämne som helst. Också glädjen får plats. Dopet är ju den största glädjefesten som finns och där står kyrkan också helt färdig med sina ritualer.

PÅ TVÄREN EMILIA JANSSON

Fotbollens många sidor

I sommar har jag, tillsammans med en stor del av världen, bänkat mig framför

tv:n för att kolla på fotbolls-VM. Turneringen har bjudit på skrällar, lycka och tårar. Men även

negativa aspekter har uppkommit.

Flera kvinnliga reportrar har under turneringen blivit trakasserade av supportrar när de rapporterat från matcher. Malin Wahlberg, Julieth Gonzalez Thérán och Julia Guimaraes är bara några namn på journalister som

har blivit utsatta för påhopp av fans när de försökt jobba. Många av dem har uttryckt sin besvikelse och ilska över hur de blivit behandlade.

Det är ledsamt att det år 2018 fortfarande saknas respekt mot professionella journalister. Det är inte okej att tro att det är accepta-

belt att kyssa eller röra dem utan lov. Beteendet kan inte ursäktas som en del av firandet då de flesta inte skulle gå upp till en främling på gatan och röra dem utan lov, bara för att man var på gott humör. Ingenting förändras fastän en tv-kamera finns på plats.

Även manliga reportrar blir ibland utsatta för samma påhitt. Kwon Qwal Yel, en manlig reporter från Sydkorea, överraskades av två kvinnliga supportrar som kysste honom under en livesändning. Yel valde att ta det som en rolig händelse. Kommentarer på nätet an-

ser att de andra journalister borde vara som Yel och skratta bort situationerna. Men journalisternas gränser bör och ska respekteras.

I slutändan vill vi alla att fotbolls VM är en fest för alla, oberoende av kön, etnicitet eller hårfärg.

mina handlingar

att man blir nervös. Men vi har olika gåvor. Spontan bön hör tydligen inte till mina gåvor!

De regelbundna kyrkobesöken har gjort det tydligt för henne att mässan är mer än ett formulär.

– Att gå i kyrkan varje söndag bereder plats för det som jag är, för det som Gud är i mitt liv. Det betyder att Gud får en större plats i mitt liv. Och det avspeglar sig på hela den kommande veckan.

Att vara en flitig kyrkobesökare handlar inte alls om att samla poäng i himlen.

– För Gud förändrar det ju ingenting att jag började gå i kyrkan varje söndag. Jag är fortfarande lika mycket Guds barn, men för mig har det förändrat oerhört mycket. Det handlar också om hur jag värdesätter tron i mitt liv, att jag ägnar den minst en och en halv timme varje vecka. Tron är viktig i mitt liv och det vill jag ska avspeglas i mina handlingar.

Om sorg och längtan

Det finns en sektion i boken som handlar om längtan, och om sorgen som hör ihop med längtan.

– Längtan är lömsk, direkt vidrig för man vet inte hur det slutar. Sedan är den också fantastisk, för jag har aldrig varit med om en starkare drivkraft än längtan.

Ändå ger Karin Erlandssons texter stort utrymme åt det smärtsamma i längtan.

– Man sörjer med hopp, det måste vara grunddefinitionen på längtan.

I en av bokens texter skriver du om att tacka för det man inte får. Hur lyckas du med det?

– Jag är inte riktigt där än. Men jag skulle inte vara den jag är om jag inte skulle ha gått igenom det jag gått igenom, och så är det ju för alla. Eftersom jag är nöjd med den jag är i dag kan jag inte heller vara otacksam över det dåliga som hänt. Men att vara tacksam är sedan ytterligare ett steg vidare.

– Det är där jag är glad att jag har en tro, för att jag tror att Gud har ett större perspektiv. Jag tror verkligen inte att allt har en mening, men jag tror att riktigt hemska saker kan bli något helt. Man kan ju vara tacksam för slutet även om man inte är tacksam för mitten!

Fontana Media ger också ut Kyrkpressen.

Skrattar åt trångsynt ateism

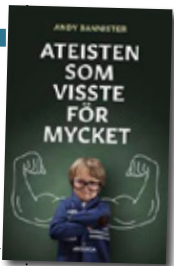
BOOK

Ateisten som visste för mycket

Författare: Andy Bannister

Översättning: Mats Wall

Förlag: Apologia 2018

I *Ateisten som visste för mycket* bemöter **Andy Bannister** det han uppfattar som nyateismens sämsta argument med rikliga mängder satir. Det här är en apologetisk bok som skiljer sig från många andra i genre genom sin strävan att vara underhållande och dialogskapande snarare än heltäckande.

Baksidestexten utlovar härlig humor, och med tanke på att jag fnissade tre gånger medan jag läste de två först sidorna får jag ge den rätt på den punkten. Det blir en mängd referenser till (mestadels britisk) popkultur, jultomten, féer och flygande spagettimonster. Det är alltså en rolig och på så sätt lättläst bok. Kanske förrädiskt lättläst, eftersom Bannister trots allt hänger sig åt argumentation och filosofisk-logiska resonemang som skulle kräva en viss koncentration av läsaren.

De flesta kapitel kretsar kring vanliga allmänfilosofiska frågor och argument om Guds existens. I det sist närmast Bannister sig det som är mer centralt för kristen tro, Jesus och historieskrivningen.

Författaren inleder varje kapitel med en anekdot som snart drar iväg åt det absurda. Syftet är att illustrera och parodiera argument som används av nyateisterna, **Richard Dawkins** med flera, och förklara var dessa brister. En potentiell risk med det här greppet

är att författaren utsätter sig för anklagelser om att skapa halmdockor av motståndarens ståndpunkt – något som är svårt att

bedöma för den som inte är bekant med debatten. Bannister garderar sig med många direkta citat av kända ateister, här finns flera tiotal hänvisningar till Dawkins *Illusionen om Gud* såväl som dennes Twitterkonto.

Den svenska översättningen är fungerande, den stora mängden språklig och kontextbunden humor till trots. Att översättaren är närvarande i texten när han tvingas förklara olika referenser fungerar eftersom författaren själv utnyttjar rikligt med fotnoter. Däremot är de prepositioners- och genusfel som slunkit med i översättningen ett större minus för läsoplevelsen.

Som underhållning ger den här boken vad den lovar. Som apologetisk skrift har den sina poängar och erbjuder en ansenlig mängd råd om vidare läsning. Ibland drunknar ändå den argumentativa ansatsen i den humoristiska.

Enligt Bannister själv är målet med boken att gallra ut de dåliga argumenten för att kunna föra en vettigare dialog – att den ateistiske läsaren ska bli en genomtänkt ateist och den gudstroende läsaren kunna skratta åt argumentens brister. Det andra tror jag den här boken kan åstadkomma, men när det gäller det första ställer han i så fall ganska höga krav på den tilltänkta läsarens öppenhet och självdistans.

EMELIE WIKBLAD

Hela himlen stormar rymmer också en text om svårigheten i att formulera en bön i ord. Att hon aldrig skulle leda trehundra människor i bön utan att ha skrivit bönen på förhand.

– Jag tycker ärligt talat att det är lite nonchalant att dra den ur hatten. Tänk om Gud just då känner att han

inte vill ge en gudomlig ingivelse, ska man då säga: nå vet ni, i dag fick jag inget av Gud. Jag tror att det är enkla att höra Gud om jag sitter ensam på min kammare och skriver en bön än om jag står inför trehundra människor och ska leda en bön. Då tror jag att Guds röst försvinner lite i etern för

”Eftersom jag är nöjd med den jag är i dag kan jag inte vara otacksam över det dåliga som hänt.”

Kyrkpressen sparar skog!

Tidningen trycks på ett finländskt miljömärkt papper som till största delen består av returpapper.

KP.
KYRKPRESSEN

FINLANDS STÖRSTA FÖNSTER- & DÖRRLAGER

BILLIGASTE!

LEVERANS GENAST!

NORDIC sale

Granvägen 1, 68555 Bosund
T. 721 0111, sale@nordicsale.fi
www.nordicsale.fi

Högskolestiftelsen i Österbotten mottar DONATIONER OCH TESTAMENTEN

för sitt arbete att stöda svensk högskoleverksamhet i Österbotten. Hjälp vid uppgörande av testamenten och donationsbrev.

Tag kontakt med VD Katarina Heikius, tel. 0500-167 063 Vasaesplanaden 16, Vasa

Utterö
MARKNADEN - MARKKINA
11.8 kl 10-17
www.utteromarknaden.fi

JOUR
DYGNET RUNT
050 34 71555

Vi hjälper i sorgen.

HELSINGFORS
BERGHÅLL 010 76 66500
FORUM 010 76 66620
MALM 010 76 66630
ÖSTRA CENTRUM 010 76 66590
TÖLÖ 010 76 66530
ESBO
ALBERGA 010 76 66610
ESBOVIKEN 010 76 66640
HAGALUND 010 76 66570

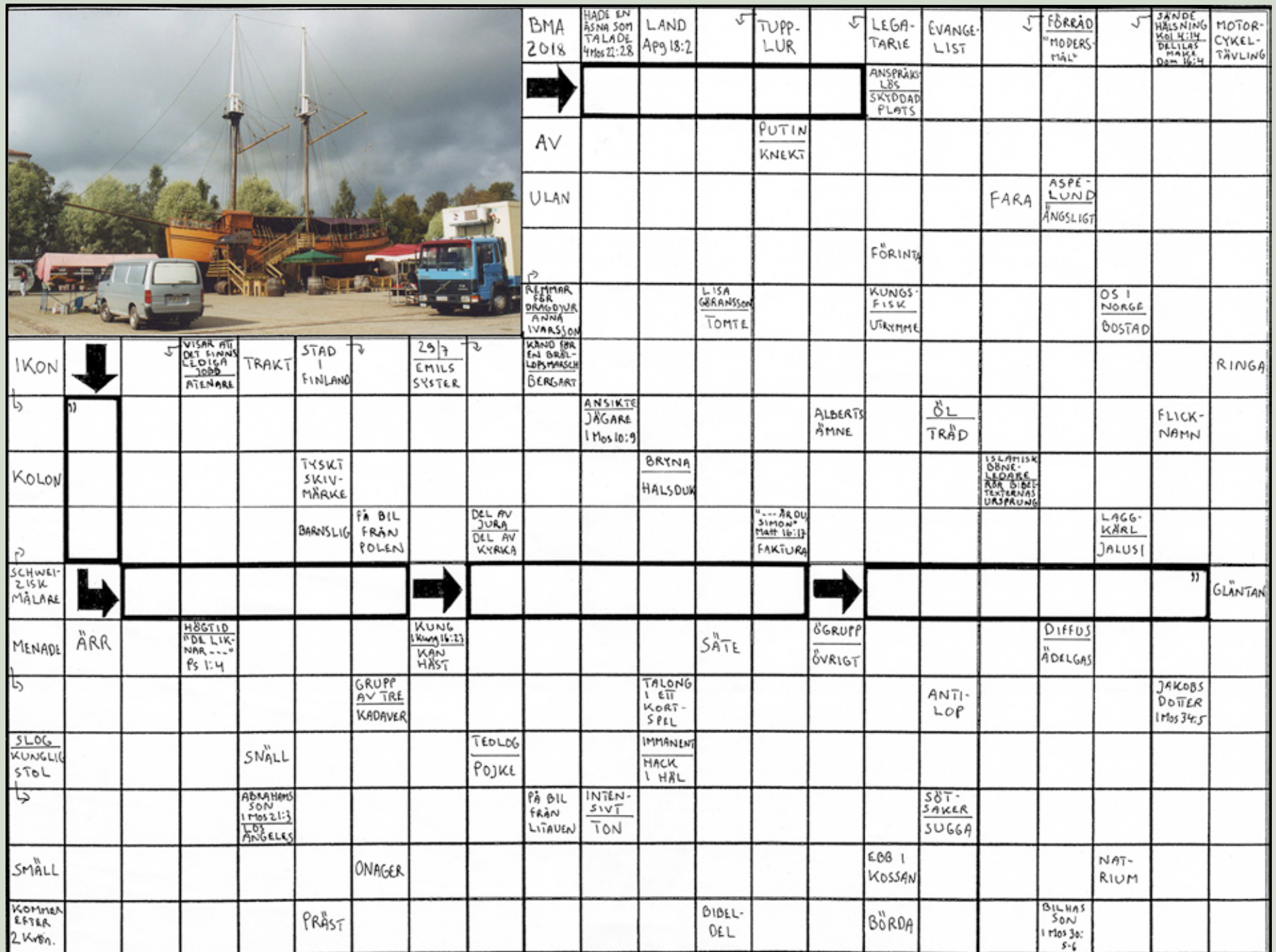
VANDA
DICKURSBY 010 76 66560
MYRBACKA 010 76 66600
HYVINGE 010 76 66580
KERVÖ 010 76 66550

Samtalspris 0,0835 €/samtal + 0,1209 €/min

HOK-ELANTO
BEGRAVNINGSTJÄNST

hok-elannonhautauspalvelu.fi hok-elannonlakipalvelu.fi

KRYSSET JULI

Clues and Answers:

- Across:**
 - 1. BMA 2018 → **IN**
 - 2. HADE EN ÅSNA SOM TALADE 4 Mos 21:28 → **OK**
 - 3. LAND APg 18:2 → **RAMA**
 - 4. TUPP-LUR → **D**
 - 5. LEGA-TARIE → **AD**
 - 6. EVANGE-LIST → **SLA**
 - 7. FÖRRÄD "MODERS-MÅL" → **I**
 - 8. JÄNDE HÄLSNING KOLLEKTIVELLAS RÅDE 16:4 → **DELSTÄLL**
 - 9. MOTOR-CYKEL-TÄVLING → **TRÄD**
 - 10. RINGA → **GLANTAN**
- Down:**
 - 1. AV → **ÄRR**
 - 2. ULAN → **ÄRR**
 - 3. FARA → **ÄRR**
 - 4. ASPE-LUND ÅNGSLIGT → **ÄRR**
 - 5. FÖRINTA → **ÄRR**
 - 6. KUNGS-FISK UTRIMME → **ÄRR**
 - 7. OS I NORGE BOSTAD → **ÄRR**
 - 8. RINGA → **ÄRR**
 - 9. ALBERTS ÄMNE → **ÄRR**
 - 10. ÖL TRÄD → **ÄRR**
 - 11. ISLAMISK ÖBÖNE-LEGBE RÅD BIBE-TEXTERNAS URSÄRNING → **ÄRR**
 - 12. LAGG-KÄRL JALUSI → **ÄRR**
 - 13. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 14. SÄTE → **ÄRR**
 - 15. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 16. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 17. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 18. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 19. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 20. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 21. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 22. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 23. BÖRDA → **ÄRR**
 - 24. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 25. PRÄST → **ÄRR**
 - 26. ONAGER → **ÄRR**
 - 27. SMALL → **ÄRR**
 - 28. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 29. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 30. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 31. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 32. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 33. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 34. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 35. SNALL → **ÄRR**
 - 36. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 37. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 38. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 39. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 40. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 41. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 42. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 43. TRAKT → **ÄRR**
 - 44. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 45. IKON → **ÄRR**
 - 46. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 47. MENADE → **ÄRR**
 - 48. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 49. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 50. SÄTE → **ÄRR**
 - 51. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 52. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 53. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 54. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 55. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 56. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 57. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 58. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 59. BÖRDA → **ÄRR**
 - 60. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 61. PRÄST → **ÄRR**
 - 62. ONAGER → **ÄRR**
 - 63. SMALL → **ÄRR**
 - 64. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 65. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 66. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 67. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 68. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 69. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 70. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 71. SNALL → **ÄRR**
 - 72. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 73. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 74. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 75. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 76. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 77. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 78. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 79. TRAKT → **ÄRR**
 - 80. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 81. IKON → **ÄRR**
 - 82. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 83. MENADE → **ÄRR**
 - 84. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 85. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 86. SÄTE → **ÄRR**
 - 87. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 88. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 89. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 90. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 91. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 92. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 93. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 94. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 95. BÖRDA → **ÄRR**
 - 96. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 97. PRÄST → **ÄRR**
 - 98. ONAGER → **ÄRR**
 - 99. SMALL → **ÄRR**
 - 100. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 101. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 102. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 103. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 104. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 105. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 106. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 107. SNALL → **ÄRR**
 - 108. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 109. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 110. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 111. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 112. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 113. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 114. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 115. TRAKT → **ÄRR**
 - 116. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 117. IKON → **ÄRR**
 - 118. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 119. MENADE → **ÄRR**
 - 120. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 121. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 122. SÄTE → **ÄRR**
 - 123. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 124. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 125. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 126. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 127. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 128. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 129. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 130. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 131. BÖRDA → **ÄRR**
 - 132. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 133. PRÄST → **ÄRR**
 - 134. ONAGER → **ÄRR**
 - 135. SMALL → **ÄRR**
 - 136. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 137. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 138. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 139. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 140. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 141. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 142. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 143. SNALL → **ÄRR**
 - 144. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 145. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 146. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 147. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 148. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 149. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 150. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 151. TRAKT → **ÄRR**
 - 152. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 153. IKON → **ÄRR**
 - 154. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 155. MENADE → **ÄRR**
 - 156. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 157. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 158. SÄTE → **ÄRR**
 - 159. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 160. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 161. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 162. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 163. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 164. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 165. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 166. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 167. BÖRDA → **ÄRR**
 - 168. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 169. PRÄST → **ÄRR**
 - 170. ONAGER → **ÄRR**
 - 171. SMALL → **ÄRR**
 - 172. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 173. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 174. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 175. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 176. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 177. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 178. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 179. SNALL → **ÄRR**
 - 180. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 181. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 182. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 183. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 184. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 185. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 186. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 187. TRAKT → **ÄRR**
 - 188. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 189. IKON → **ÄRR**
 - 190. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 191. MENADE → **ÄRR**
 - 192. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 193. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 194. SÄTE → **ÄRR**
 - 195. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 196. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 197. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 198. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 199. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 200. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 201. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 202. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 203. BÖRDA → **ÄRR**
 - 204. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 205. PRÄST → **ÄRR**
 - 206. ONAGER → **ÄRR**
 - 207. SMALL → **ÄRR**
 - 208. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 209. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 210. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 211. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 212. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 213. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 214. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 215. SNALL → **ÄRR**
 - 216. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 217. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 218. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 219. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 220. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 221. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 222. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 223. TRAKT → **ÄRR**
 - 224. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 225. IKON → **ÄRR**
 - 226. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 227. MENADE → **ÄRR**
 - 228. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 229. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 230. SÄTE → **ÄRR**
 - 231. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 232. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 233. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 234. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 235. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 236. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 237. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 238. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 239. BÖRDA → **ÄRR**
 - 240. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 241. PRÄST → **ÄRR**
 - 242. ONAGER → **ÄRR**
 - 243. SMALL → **ÄRR**
 - 244. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 245. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 246. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 247. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 248. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 249. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 250. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 251. SNALL → **ÄRR**
 - 252. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 253. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 254. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 255. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 256. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 257. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 258. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 259. TRAKT → **ÄRR**
 - 260. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 261. IKON → **ÄRR**
 - 262. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 263. MENADE → **ÄRR**
 - 264. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 265. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 266. SÄTE → **ÄRR**
 - 267. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 268. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 269. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 270. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 271. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 272. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 273. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 274. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 275. BÖRDA → **ÄRR**
 - 276. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 277. PRÄST → **ÄRR**
 - 278. ONAGER → **ÄRR**
 - 279. SMALL → **ÄRR**
 - 280. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 281. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 282. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 283. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 284. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 285. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 286. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 287. SNALL → **ÄRR**
 - 288. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 289. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 290. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 291. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 292. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 293. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 294. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 295. TRAKT → **ÄRR**
 - 296. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 297. IKON → **ÄRR**
 - 298. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 299. MENADE → **ÄRR**
 - 300. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 301. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 302. SÄTE → **ÄRR**
 - 303. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 304. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 305. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 306. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 307. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 308. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 309. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 310. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 311. BÖRDA → **ÄRR**
 - 312. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 313. PRÄST → **ÄRR**
 - 314. ONAGER → **ÄRR**
 - 315. SMALL → **ÄRR**
 - 316. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 317. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 318. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 319. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 320. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 321. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 322. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 323. SNALL → **ÄRR**
 - 324. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 325. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 326. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 327. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 328. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 329. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 330. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 331. TRAKT → **ÄRR**
 - 332. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 333. IKON → **ÄRR**
 - 334. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 335. MENADE → **ÄRR**
 - 336. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 337. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 338. SÄTE → **ÄRR**
 - 339. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 340. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 341. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 342. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 343. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 344. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 345. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 346. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 347. BÖRDA → **ÄRR**
 - 348. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 349. PRÄST → **ÄRR**
 - 350. ONAGER → **ÄRR**
 - 351. SMALL → **ÄRR**
 - 352. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 353. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 354. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 355. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 356. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 357. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 358. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 359. SNALL → **ÄRR**
 - 360. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 361. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 362. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 363. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 364. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 365. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 366. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 367. TRAKT → **ÄRR**
 - 368. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 369. IKON → **ÄRR**
 - 370. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 371. MENADE → **ÄRR**
 - 372. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 373. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 374. SÄTE → **ÄRR**
 - 375. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 376. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 377. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 378. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 379. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 380. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 381. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 382. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 383. BÖRDA → **ÄRR**
 - 384. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 385. PRÄST → **ÄRR**
 - 386. ONAGER → **ÄRR**
 - 387. SMALL → **ÄRR**
 - 388. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 389. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 390. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 391. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 392. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 393. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 394. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 395. SNALL → **ÄRR**
 - 396. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 397. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 398. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 399. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 400. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 401. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 402. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 403. TRAKT → **ÄRR**
 - 404. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 405. IKON → **ÄRR**
 - 406. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 407. MENADE → **ÄRR**
 - 408. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 409. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 410. SÄTE → **ÄRR**
 - 411. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 412. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 413. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 414. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 415. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 416. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 417. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 418. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 419. BÖRDA → **ÄRR**
 - 420. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 421. PRÄST → **ÄRR**
 - 422. ONAGER → **ÄRR**
 - 423. SMALL → **ÄRR**
 - 424. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 425. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 426. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 427. IMMANENT HÄCK I HÄLL → **ÄRR**
 - 428. INTENSIV TON → **ÄRR**
 - 429. PÅ BIL FRÅN LITAUEN → **ÄRR**
 - 430. ABRAHAMSON 1 Mos 21:3 LOS ANGELES → **ÄRR**
 - 431. SNALL → **ÄRR**
 - 432. TYSKT SKIV-MÄRKE → **ÄRR**
 - 433. FÅ BIL FRÅN POLEN → **ÄRR**
 - 434. DEL AV JURA DEL AV KYRKA → **ÄRR**
 - 435. BRYNA HALSDUK → **ÄRR**
 - 436. ANSIKTE JÄGARE 1 Mos 10:9 → **ÄRR**
 - 437. EMILS SYSTER → **ÄRR**
 - 438. STAD I FINLAND → **ÄRR**
 - 439. TRAKT → **ÄRR**
 - 440. VISAR ATT DET FINNS LÖSNA 1 Mos 22:28 → **ÄRR**
 - 441. IKON → **ÄRR**
 - 442. SCHWEI-ZISK MÅLARE → **ÄRR**
 - 443. MENADE → **ÄRR**
 - 444. HÖGTID "DE LUK-NAR..." Ps 1:4 → **ÄRR**
 - 445. KUNG 1 Mos 16:23 KAN HÄST → **ÄRR**
 - 446. SÄTE → **ÄRR**
 - 447. ÖGRUPP ÖVRIGT → **ÄRR**
 - 448. DIFFUS ÄDELGAS → **ÄRR**
 - 449. ANTI-LOP → **ÄRR**
 - 450. JAKOBS DOTTER 1 Mos 34:5 → **ÄRR**
 - 451. SÖT-SÄKER SUGGA → **ÄRR**
 - 452. EBB I KOSSAN → **ÄRR**
 - 453. NAT-RIUM → **ÄRR**
 - 454. BILHAS SON 1 Mos 30: 5-6 → **ÄRR**
 - 455. BÖRDA → **ÄRR**
 - 456. BILDEL-DEL → **ÄRR**
 - 457. PRÄST → **ÄRR**
 - 458. ONAGER → **ÄRR**
 - 459. SMALL → **ÄRR**
 - 460. SÖG KUNGLIG STOL → **ÄRR**
 - 461. GRUPP AV TRE KADAVRER → **ÄRR**
 - 462. TALONG I ETT KORT-SPEL → **ÄRR**
 - 463. IMMANENT HÄCK

UR EVANGELIET

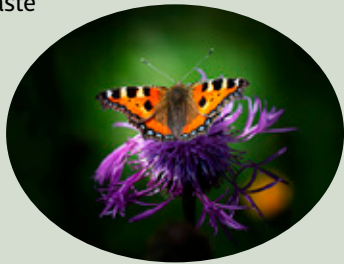
”Ett gott träd kan inte bära dålig frukt, inte heller kan ett uselt träd bära bra frukt.”

Läs mera i Matt. 7: 15–23

OM HELGEN

Att kunna skilja på rätt och fel

En kristen människa måste kämpa för att skilja sanning från lögn och rätt från orätt. Om hon känner Gud och frågar efter hans vilja leds hon fram till sanningen.

RUNT KNUTEN

”Vandring till Smultronställen.”

Tisdag 24.7 kl. 13, Borgå svenska domkyrkoförsamling

Friskvård för par

Mat, korta föredrag och goda samtal med din partner. För alla åldrar. Vivian & Boris Salo m fl

Äktenskapskurs i Jakobstad

Hösten 2018 i Kyrkostrands församlingshem
Start 19.9, sju kvällar. Avgift 70 €/par, delt. Häften 30 €/par, mat 24 €/kväll. Anmäl före 12.9.

Prepkurs inför äktenskap

4-6.1 2019 i Merilä lägergård, för par i vigselntankar och nyvriga. Avgift 70 €/par, mat 110 €/par, logi 72 €/par. Fin förlovnings- eller bröllopspresent!

Anmälningar och mera info: tfn 040-3100440, lena.sandberg@evl.fi
www.pedersoreforsamling.fi/aktenskap

Arrangörer:
Pedersöre prosteri
Jakobstads sv. &
Pedersöre församling
Svenska studieccentralen

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Ludvig Andersson 044 050 3020, ludvig.andersson@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN GERD SNELLMAN

FOTO: OLE SNELLMAN

Bygg så att det håller!

DET ÄR KLOKT att ta Jesus på allvar. Den slutsatsen kan man dra då Jesus, enligt Matteus, avrundar sin bergspredikan med liknelsen om de två husbyggena. Före det har han verkligen utmanat sina åhörare: Hyckla inte. Döm inte. Ha inte begär. Sök först Guds rike och hans rättfärdighet, allt du behöver kommer på köpet. Behandla andra som du själv vill bli behandlad. För att nämna några exempel. Den som hör och handlar enligt Jesu råd liknas vid en människa som bygger sitt liv på klippan, medan den som hör men inte handlar enligt Jesu råd bygger sitt liv på sand. Båda byggningarna kommer att utsättas för hårda påfrestningar. Den stora skillnaden är att huset på klippan Jesus kommer att hålla medan huset på sanden kommer att falla. Stort.

PROBLEMET ÄR att vi inte kan handla enligt Jesu råd. Vi kommer att fortsätta vårt hopplösa byggande på sanden om det beror på oss. Det hjälper inte ens att vi gör de rätta sakerna eller att vi avhåller oss från de dåliga, om grunden är fel. Jesus tillrättavisade skarpt sin tids judar. ”Ni forskar i Skrifterna, därför att ni tror att ni har evigt liv i dem, [...] Men ni vill inte komma till mig för att få liv” (Joh. 5:39–40). Judarna ville – i likhet med oss – bestämma själva.

De goda nyheterna är att Jesus själv har fixat huset på klippan. Det enda vi behöver göra är att ta emot Hans fantastiska erbjudande: syndernas förlåtelse och därmed evigt liv. Nåden och Sanningen är de grundbultar som ger oss mod att bygga äkta liv med omsorg om varandra.

GERD SNELLMAN

Gerd Snellman från Jakobstad. Jobbar som frilansforskare i kyrkohistoria och deltar i frivilligt arbete inom själavård och missbruksvård.

I dag påminner jag mig och oss alla om att Gud är god. Alltid!

Hennes tips: Ta Gud på orden! Som Han uttrycker sig i Bibeln, helt enkelt.

#bönetwitter

”Du vill ju ha sanning i mitt innersta, lär mig då vishet i mitt hjärtas djup (Ps 51:8)”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter. Veckans tweet är skriven av Gerd Snellman.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jer. 7:1–7

ANDRA LÄSNINGEN
Hebr. 12:14–17

EVANGELIUM
Matt. 7:24–29

Nionde söndagen efter pingst. Temat är ”Sanning och sken”.

PSALMFÖRSLAG

815, 203, 195, 226 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

I KLARSPRÅK

ESAU nämns i söndagens läsning. Han var son till patriarken Isak och hans hustru Rebecka. Esaus några minuter yngre tvillingbror Jakob var moderns favorit, och en gång när Esau kom hem hungrig och trött från en jakt uppmanade Rebecka Jakob att lura till sig förstfödsrätten mot en skål linssoppa. Den utsvultne Esau föll för frestelsen. Sveket ledde till en rivalitet mellan bröderna, som till slut ändå slöt fred under tårar på äldre dagar.

KALENDERN 20.7–2.8

DOMPROSTERIET

BORGÅ
LÖ 21.7 kl. 11: Konfirmationsmessa i domkyrkan (Pe 2 A), Ståhlberg, Eisentraut–Söderström, Tollander
SÖ 22.7 KL. 12.15: Högmässa i domkyrkan med konfirmation (Pe 2 B), Ståhlberg, Eisentraut–Söderström, Söderström
TI 24.7 KL. 12: Orgelkvart i domkyrkan, Eric–Olof Söderström
KL.13: Vandring till Smultronställen, Kryssning på Borgå å med Saa-ristolinja m/s Queen. Kaffé i Café Ankaret efteråt.
TO 26.7 KL. 12: Orgelkvart i domkyrkan, Minna Wesslund
KL. 14: Kafféandakt i Café Ankaret, församlingshemmet, Eisentraut–Söderström, Lemberg, Söderström
KL. 19: Musik i domkyrkan, Tomi Satomaa, orgel – Bach 333
SÖ 29.7 KL. 10: Gudstjänst i Kullo bykyrka, Eisentraut–Söderström, Söderström
KL. 12.15: Högmässa i domkyrkan, Björkholm–Kallio, Eisentraut–Söderström, Tollander
TI 31.7 KL. 12: Orgelkvart i domkyrkan, Reidar Tollander
TO 2.8 KL. 12: Orgelkvart i domkyrkan, Julia Tamminen
KL. 14: Kafféandakt i Café Ankaret, församlingshemmet, Smeds, Eriks-son, Tollander
KL. 19: Musik i domkyrkan, Vuokko Ahtila, harpa

LAPPTRÄSK
sö 22.7 kl. 12: Friluftsgudstjänst på Lekstrand
on 25.7 kl. 11–15: Kyrkan öppen
sö 29.7 kl. 12: Högmässa i kyrkan tillsammans med Liljendal församling

LILJENDAL
sö 22.7 kl. 10: Högmässa i kyrkan
to 26.7 kl. 13–15: Kyrkan öppen
sö 29.7 kl. 12: Gemensam högmässa i Lappträsk kyrka med Lappträsk svenska församling
to 2.8 kl. 13–15: Kyrkan öppen

LOVISA
Sö 22.7 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Blom, Arno Kantola
On 25.7 kl. 13: Sommarcafé i församlingshemmet
Sö 29.7 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Blom, Stöckell
Sö 29.7 kl. 19: Sommarkonsert i kyrkan, Sebastian Silén, violin, Martin Malmgren, piano. Finsk 1800-tals musik av Pacius, Kajanus och Sibelius. Fritt inträde. Frivillig programavgift
On 1.8 kl. 13: Sommarcafé i församlingsgården

PERNÄ
Fr 20.7:
– kl. 10–12 Café Mikael i Mikaelstugan; Buddas, Kalliokoski
Sö 22.7:
– kl. 10 Högmässa: i kyrkan, Lemberg, Kalliokoski
To 26.7:
– kl. 18 Läsmöte: i Rönnsäs hos

Mikko Idlax och Nina Fogelberg, Lemberg, Kalliokoski
Sö 29.7:
– kl. 17 ”Ystävän Risti” Kotimaan-apu-konsert: Juha Vainio 80 års jubileumskonsert. Ilkka Vainio, Janus Hanski, Jani Jalkanen och Vihteen kenttämiehet–orkestern i Pernä kyrka. Biljetter 25 € vid dörren eller www.ticketmaster.fi eller 0600 10 800 / 1,98€ min + lna) Biljetter från K-Market Kuninkaanherkku till specialpriset 20 €.

SIBBO
Mer information på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenskaforssamling.fi
Sö 22.7 kl. 12: Mässa i Gamla kyrkan. Helene Liljeström, Kerstin Busk–Åberg.
To 26.7 kl. 19: Sommarkonsert 4/7 i Gamla kyrkan. Schola Sancti Henrici, vokalensemble. Program 5€. Marthornas klockstapelcafé.
Sö 29.7 kl. 12: Mässa i Gamla kyrkan. Camilla Ekholm, Kerstin Busk–Åberg.
To 2.8 kl. 19: Sommarkonsert 5/7 i Gamla kyrkan. Saxtron. Bach på fyra saxofoner. Nanako Lammi, sopransaxofon, Nanna Ikonen, altsaxofon, Anna–Sofia Anttonen, tenorsaxofon, Sikri Lehko, baryton–saxofon. Program 5€. Marthornas klockstapelcafé.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Sö 22.7 9 söndagen efter pingst kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Heikel–Nyberg, Almqvist.
kl. 15: Somargudstjänst i Bruna–kärrs koloniträdgård. Heikel–Nyberg, Almqvist.
Må 23.7 kl. 13: Sommarcafé i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatunivån. Ollberg.
TI 24.7 kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan. Almqvist, orgel.
kl. 17: Five o'clock Organ i Johanneskyrkan. Almqvist.
On 25.7 kl. 14: Psalmandakt och sommarcafé i S:t Jacobs kyrka. Heikel–Nyberg, Almqvist.
Sö 29.7 10 söndagen efter pingst kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Heikel–Nyberg, Almqvist.
Må 30.7 kl. 13: Sommarcafé i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatunivån. Frände.
TI 31.7 kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan. Niels Burgmann, orgel
kl. 17: Five o'clock Organ i Johanneskyrkan. Enlund.
On 1.8 kl. 13: Sommarcafé i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatunivå.
kl. 14: Psalmandakt och sommarcafé i S:t Jacobs kyrka. Heikel–Nyberg, Enlund.
kl. 19: Helsingfors Orgelsommars konsert i Johanneskyrkan. Nina Fogelberg, sopran, Kaj–Erik Gustafs-son, orgel. Fritt inträde, program 8€.
To 2.8 kl. 12: Klavertramp i Berghälls kyrka. Musik i svit. Enlund.

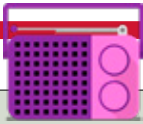
Minigolf på Edesvikens bana i trevligt sällskap, varje måndag kl. 18: hela juni, juli och augusti. Sits efteråt på Regatta eller annat ställe. Öppet för alla.

MATTEUS
Matteus hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus
Pastorskansliet: har öppet i juni–juli ti–to kl. 10–14
Matteuskyrkan: är öppen må–fr kl. 10–14. (Stängt 16–29.7). Kom och sitt ner i lugn och ro, tänd ett ljus eller njut av en kopp kaffe. Aulacafé är också öppet. Välkommen.
MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3 Sö 22.7 kl. 10: Högmässa, Juho Kankare, Niels Burgmann, kyrkkaffe i Olavussalen
On 25.7 kl. 12: Sommarträff med Juho och Niels! Välkommen till en gemenskap kring bibeltext, sommarsånger och psalmer. Diskussion med kaffe och dopp. Olavussalen, 1 vän.
Sö 29.7 kl. 10: Högmässa, Juho Kankare, Niels Burgmann, kyrkkaffe i Olavussalen.
Må 30.7 kl. 14–18: blodgivningstillfälle. Ingen anmälan, välkommen. Mera info: <https://www.blodtjanst.fi/blodgivning>
Anmälan till höstens baby- & knatterytik: I augusti tar Daniela Strömsholm emot anmälningar till höstens grupper. Gung & sjung för 0–1 åringar, klapp & klang för ca 1–4 åringar. Vi träffas i grupper, enligt barnens ålder, på tisdag förmiddagar. Efter sångstunden umgås vi över en kopp kaffe. Höstterminen startar 28.8. Info o. anmälan: daniela.stromsholm@evl.fi, 050–596 7769.

PETRUS
www.petrusforsamling.net
Sö 22.7 kl. 10 Högmässa i Äggelby gamla kyrka: Brofogdev. 12. Maria Sten, Ahlberg
kl. 13 Högmässa i Munksnäs kyrka: Tegels. 6. Maria Sten, Ahlberg
kl. 16.30 SommarPuls: Bön, andakt, grillning. Ta gärna med något att grilla. Hagasalen, Vesperv. 12
Sö 29.7 kl. 10 Högmässa i Äggelby gamla kyrka: Brofogdev. 12. Metsärinta, Kaj Varho
kl. 13 Högmässa i Munksnäs kyrka: Tegels. 6. Metsärinta, Kaj Varho
kl. 16.30 SommarPuls: Bön, andakt, grillning. Ta gärna med något att grilla. Hagasalen, Vesperv. 12
Övrigt
Kansliet betjänar under juli: Ti, to, fr kl. 10–13. On kl. 13–16. Må stängt.
Café Torpet håller stängt under juli och öppnar igen onsdagen 1.8 kl. 9

HELSINGFORS PROSTERI
Välkommen till Lekholmen: På Lekholmen, ungefär en halvtimme båtresa från Degerö, håller de svenska Helsingforsförsamlingarna sina skriftskolläger. Lekholmen är också öppen för andra besökare och i sommar ordnas dessutom en del program för vuxna. Läs mera: <https://leholmen.wordpress.com/program/>
Svartholmens sommarsång: Välkommen till Svartholmen, en

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54 VEGA
(med repris 9.10)

Fre 20.7 Fred Wilén, Helsingfors **Sö 22.7** 09.03 Ett ord om helgen. **Må 23.7** Samuel Erikson, Vörå **Ti 24.7** Leif-Göte Björklund, Borgå **Ons 25.7** Mia Anderssén-Löf, Jakobstad **Tor 26.7** Janette Lagerroos berättar för Hedvig Långbacka om Nagu gråstenskyrka. **Fre 27.7** Fred Wilén, Helsingfors **Sö 29.7** 09.03 Ett ord om helgen. **Må 30.7** Birgitta Sandås, Vörå (repris

från 18.1.2017) **Ti 31.7** Leif-Göte Björklund, Borgå **Ons 1.8** Sarah Tiainen, Karleby (repris från 28.4.2015) **To 2.8** Minna Silfvergrén, Lovisa.

Aftonandakt kl. 19.15 VEGA

Fre 20.7 Rea Anner, Helsingfors **Sö 22.7** Sanning och sken. Textläsare: Malin Storbjörk och Viola Storbacka. Producent: Hedvig Långbacka **Må 23.7** Kjell Blom-

berg, Vasa **Ti 24.7** Tua Sandell, Istanbul **On 25.7** Kjell Blomberg, Vasa **To 26.7** Fredrik Martin, Ekenäs (repris från 26.7.2017) **Fre 27.7** Raimo Mattsson, Åbo (repris från 11.5.2016) **Sö 29.7** Trofast förvaltning av Guds gåvor. Textläsare: Hedvig Långbacka och Karl Sällström. **Må 30.7** Tua Sandell, Istanbul **Ti 31.7** Stefan Sigfrids, Stockholm (repris från 9.6.2016) **Ons 1.8** Kjell Blomberg, Vasa **To 2.8** Leif Erikson, Vasa (repris från 8.8.2017)

Gudstjänst kl. 13.03 VEGA

Sö 22.7 Gudstjänst från Arktiska museet Nanoq i Jakobstad. Predikant och liturg: Jan-Gustav Björk. Pianist: Lisen Borgmästars. Kantor: Annika Wester. Körledare: Lisen Borgmästars och Annika Wester. Kör: Chorus Novus. **Sö 29.7** Spelmansgudstjänst från Rosenlunds prästgård i Jakobstad. Predikant: Björn Vikström. Musik: Pedersöre Spelmanslag. Kör: Sångens Vänner.

ö i Fölisöfjärden, ensam eller i grupp. Båten går från Edesviken. Info www.mustasaarentoiminta-keskus.fi

Det hjälper att prata:

Kyrkans samtalshjälp finns till för dig som behöver ett lyssnande öra. De jourhavande är utbildade frivilliga eller kyrkligt anställda med tystnadsplikt. Samtalstjänsten består av chatt, brev- och telefonjour. Chattjouren är öppen må-to kl. 19-21 och finns på adressen www.samtalstjanst.fi. Telefonjourens nummer är 0400 22 11 90 (från utlandet +358400221190) och du kan ringa varje kväll kl. 20-23. Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors. Vi svarar inom några dagar.

Problem i parförhållandet eller familjen:

Familjerådgivningen erbjuder helsingforsare professionell samtalshjälp vid problem i parrelationen och i krisituationer. Vi samtalas med dig om frågor som berör parrelationen, familjen och dig. Du kan

komma ensam, med din partner eller med andra familjemedlemmar. Samtalen med mottagningssekreterarna och familjerådgivarna kostar inte något och är konfidentiella. Samtalen förutsätter inte att du är medlem i kyrkan. Ring tidsbeställningens nummer 09 2340 2555 vardagar kl. 9-12. **Kampens kapell:** öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18. Mer info www.helsingfors-forsamlingar.fi.

DEUTSCHE GEMEINDE

So 22.7. um 11 Uhr: Gottesdienst (Matti Fischer)
So 29.7. um 11 Uhr: Gottesdienst (Hans-Christian Daniel)

OLAUS PETRI

Lö 21.7 kl 18: Helgsmålsbön – Musikandakt. Marja Kyllönen, sopran och lina Katila, piano.
Sö 22.7 kl. 12: Högmässa sammanlyst till Johannes kyrkan.
Lö 28.7 kl 18: Helgsmålsbön – Musikandakt. Meri Metsomäki, sopran och Hanna Laakkonen-Yang, orgel.

Sö 29.7 kl 12: Högmässa sammanlyst till Johannes kyrkan.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

Högmässor
Sö 22.7. Esbo domkyrka kl. 12.15: Jäntti, Wikman. Klockstapelkaffe.
Sö 29.7. Esbo domkyrka kl. 12.15: Jäntti, Wikman. Klockstapelkaffe.
Kvällsmässa: Mataskärs kapell to 2.8 kl. 18. Jäntti, Malmgren, Mataskär 5-skriftskolan.

Musik i sommarkvällen i Esbo domkyrka

Sö 29.7 kl. 19 Ave Maria: Anne Hätönen, cembalo & orgel, Nina Fägelberg, sång. Gabriel Davidsen, dans. Weckmann, de Grigny, Hofhaimer. Arr. i samarb. m. Espoon Tuomiokirkkosrk.
Konsertserien fortsätter varje sö kl. 19 t.o.m. 19.8. Fritt inträde till alla konserter.

Orgelnatt & Aria: varje to kl. 21 i Esbo domkyrka. Mer info och biljetter: www.orkuyo.fi
Sommarträff för daglediga: Olars kyrka, svenska sidan, ti 24.7 kl. 13-14.30.

Öppen mottagning varje to kl. 10-12: Esbo sv. förs. Kyrkog. 10. Kom och träffa diakoniarbetaren för samtal. Du kan komma in i olika kortare ärenden, beställa längre tid till självavård, för utredning av ekonomiska bekymmer m.m.

GRANKULLA

Sö 22.7 kl. 12: Högmässa, Daniel Nyberg, Barbro Smeds. Kaffe i nedre salen.
To 26.7 kl. 10-11: Diakonimottagning och brödutdelning.
Kl. 13.30- 15: Sommarcafé på kyrkans innergård.
Sö 29.7 kl. 12: Högmässa, Roger Rönnerberg, Heli Peitsalo. Kaffe i nedre salen.
To 2.8 kl. 10-11: Diakonimottagning och brödutdelning.
Kl. 13.30- 15: Sommarcafé på kyrkans innergård.

KYRKSLÄTT

To 19.7 kl. 12.30-14: Sommarcafé i församlingshemmet i Kyrkslätt.
Sö 22.7 kl. 10.00: Sommarmässa i Haapajärvi kyrka. Vid behov av transport kontakta kansliet senast på onsdag. Lovén, Punt.
Sö 29.7 kl. 10.00: Sommarmässa i Haapajärvi kyrka. Vid behov av transport kontakta kansliet senast på onsdag. Wilman, Punt.
On 1.8 kl. 15-17: Lopptorget i Gessterby är öppet, Silverhagen 6.
To 2.8 kl. 12.30-14: Sommarcafé i församlingshemmet i Kyrkslätt.
Kyrkoherdeämbetet: öppet juni-augusti må-to kl. 9-11.30 och 12.30-15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292. Epost: kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi
www.kyrkslattsvenska.fi

TAMMERFORS

Sö 22.7 kl.13 Söndagsmusik med nattvard: i Viinikka kyrka "Eine Kleine Jazzmusik" Paula's Jazz Combo: Antti Katajisto, Tom Wanammo, Paula Sirén, Antero Niemi, Juhana Mäkinen. Antero Eskolin
Sö 29.7 kl 11 Högmässa med konfirmation: i Gamla kyrkan, Kim Rantala, Anna Arola, Eila-Sisko Helisma, Kaisa Niinimäki
Ons 1.8. kl 13 Promenad på kyrkogården i Birkala: med trädgårdsmästare Elina Vanhatalo. Guidning på svenska. Start från Tammerfors kl. 12.30. Mera info och anmälningar senast 30.7 till Paula, tel. 050 433 7373 eller paula.siren@evl.fi

VANDA

Sö 22.7 kl.10: Högmässa, Helsing kyrka S:t Lars, K. Andersson, A. Ekberg
To 26.7 kl. 19: Sommarkonsert, Helsing kyrka S:t Lars med Duo Joseida, lida Alina Poijärvi, cello; Maria Kämppl, piano. Fritt inträde, program 5 €.
Sö 29.7 kl.10: Högmässa, Helsing kyrka S:t Lars, A. Paavola, Heidi Åberg-Ylivaara
ON 15.8 kl. 14: Sommarsamling i Bagarstugan, Kurirv. 1. Allsång, andakt och kaffeservering med Anders Ekberg och diakoniarbetarna.
MÅ 20.8: startar Musiklek & babyrytmik i två olika grupper med musikpedagog Heidi Åberg-Ylivaara, Myrbacka kyrka, S:t Martins kapell, Strömfårav. 1.
Babyrytmik för 0-2 åringar med vuxen kl.10.15-11.

Musikleik för 3-5 åringar kl.11.15-12 utan vuxen (hålls i samarbete med församlingens dagklubb). Musikleken är avgiftsfri. Mera info på hemsidan. Anmälningar: vandasvenska@evl.fi

MÅ 20.8: börjar höstterminen i församlingens dagklubb på Strömfårav. 13 Anmälningsskett på hemsidan.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

Sö 22.7:
-kl. 10 Högmässa: Ekenäs kyrka. Yliportimo, Hätönen.
-kl. 12 Högmässa: Bromarvs kyrka. Cleve, Nygård.
-kl. 16 Andakt: Trollshovda kapell. Cleve, Nygård.
-kl. 18 Kvällsmässa: Snappertuna kyrka. Yliportimo, Hätönen.
Lö 28.7 fr.o.m. kl. 10: Välkomna att träffa oss på Tenaladagen. Vid gamla bokhandeln ordnas det lekar och tävlingar i församlingens tält.
I Tenala kyrka:
-kl. 12 Guidad tur: av A. Lindström
-kl. 13 Sommarmusik: av A. Hätönen
Sö 29.7:
-kl. 10 Högmässa: Ekenäs kyrka. Westerholm, Nygård.
To 2.8:
-kl. 10-12 Sommarcafé: Tenala förs.hem. Sillunch, 4€.
Konserter:
Fr 20.7 kl. 16 Eftermiddagsmusik: Bromarvs kyrka. O. Molander, orgel. Fritt inträde.
On 25.7 kl. 12.30 Lunchkonsert: Ekenäs kyrka. A. Hätönen, orgel. Fritt inträde.
To 26.7 kl. 19 På romantikens vägor från Londons konsertstrad: Bromarvs kyrka. Fritt inträde, program 20€.
To 26.7 kl. 19 Allsångskonsert: Sjung för livet och spela som folk: Ekenäs kyrka. Fritt inträde, program 20€.
Fr 27.7 kl. 16 Eftermiddagsmusik: Bromarvs kyrka. Marie & Björn Dimpker, sång. Fritt inträde.
Ekenäs sommarkonserter 2-5.8:
To 2.8 kl. 15 Öppningskonsert: Ekenäs kyrka. Finländska Kammarorkestern, dir J-P Saraste. Fritt inträde.
Info: www.ekenasnejdens-forsamling.fi

INGÅ

Sö 22.7:
- kl 10.00 Högmässa: Ingå kyrka. Norrvik, Storbacka.
Ons 25.7:
- kl 13.00 Musikstund med kaffe: Ingå kyrka. Anders Storbacka spelar orgelmusik.
Sö 29.7:
- kl 12.00 Tvåspråkig skärgårdsmässa: Stora Fagerö. Sjöblom, Storbacka och Fagerökvartetten. Avfärd från småbåtshamnen kl 11, retur efter mässan.
Ti 31.7:
- kl 13.00 Missionskafé: Ingå kyrka. Sommarteolog Terese Norrvik.
Ons 1.8:
- kl 19.00 Konsert: Ingå kyrka. Agnes Goerke, orgel. Fritt inträde, programblad 5 €.
Mera information: www.ingafor-samling.fi

KARIS-POJO

Högmässa, sö 22.7 kl. 12: S:ta Katarina kyrka i Karis. **Gudstjänst, sö 22.7 kl. 14:** i Skarpkulla hembygdsmuseum i Pojo. **Högmässa, sö 29.7 kl. 10:** i S:ta Maria kyrka i Pojo.

kl. 12: i S:ta Katarina kyrka i Karis. **Mera info:** www.karis-pojo-forsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Ti 24.7. kl 17.30: Braskväll hos Britta Nordström, Heinäsvängens 79. **Obs. Taksinumret har ändrats.** Vid behov av kyrktaxi eller taxi till svenska kretsen kontakta tel. 044 974 8860 senast dagen innan. Taxin kostar 5,00€ tur och retur.

REGION 2

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Hela församlingens gemensamma högmässa söndag 5.8 kl. 13: i Houtskär kyrka. Buss från församlingshemmet kl. 8.20. Lunch i Houtskär kl. 11 och promenad med guidning runt prästgården och kyrkan. Eftermiddagskaffe vid kyrkan efter högmässan. Tillbaka i Pargas ca kl. 18. Anmälningar till pastorskansliet i Pargas senast fredag 27.7.
PARGAS FÖRSAMLINGSDISTRIKT:
Sö 22.7 kl. 14: Sommargudstjänst på Koupu lägergård, Heikkilä, Sundell.
On 25.7 kl. 18: Veckomässa i kyrkan, Backström, Lehtonen.
Sö 29.7 kl.10: Högmässa med konfirmation i kyrkan, Heikkilä, Sundell, Lehtonen.
Ti 31.7 kl. 20: Aftonandakt på Bläsnäsudden, Sundell.
On 1.8 kl. 18: Veckomässa i kyrkan, Backström, Lehtonen.
NAGU KAPELLFÖRSAMLING:
Lö 21.7 kl.18: Sjung med oss i Mattnäs bönehus, Ami Taulio.
Sö 22.7 kl 11: Högmässa i kyrkan, Killström, Lehtonen.
Sö 29.7 kl. 11: Finskspråkig högmässa i kyrkan, Killström, Ollila.
KORPO KAPELLFÖRSAMLING:
Sö 29.7 kl. 18: Finskspråkig minimässa i St Mikaelsskapellet (Korpo kyrka), Killström.
HOUTSKÄR KAPELLFÖRSAMLING:
Sö 22.7 kl. 11: Gudstjänst i kyrkan, Williams, Ollila.
Sö 29.7 kl. 11: Högmässa i kyrkan, Yvonne Terlinden, Eva-Christina Pietarinen, kören Finlandia Order of Runeberg medverkar.
INIÖ KAPELLFÖRSAMLING:
Sö 22.7 kl. 13: Mässa i Aftonro, Backström.

ÅBO

sö 22.7 kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Mullo
ons 25.7
- kl 13-15: Sommarcafé, Aurelia
- kl 14-18: Ungdomshölan, Aurelia
sö 29.7 kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Mullo, Danielsson
ons 1.8 kl 13-15: Sommarcafé, Aurelia

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

9 söndagen efter Pingst 22.7 Högmässa kl. 12: Märten Andersson och Carl Micael Dan
Sö 29.7 Utfärd med båt till Sälkärr: Avfärd från Skarpnätö, bryggan, kl. 15. 10€. Ta kaffekorgen med. Ingemar Johansson. Anmälan till Jan-Anders Häger, 0400229149

JOMALA

Sö 22.07 kl. 11.00: Högmässa K Gäddnäs, M Backman, J Boholm-Saarinén
Sö 29.07 kl. 09.00: Pilgrimsvandring till Lemböte kapell (ca 15 km). Pilgrimsandakt i kyrkan kl. 9. K Gäddnäs. Matsäck, vatten och lämpliga skor. Skjuts tillbaka ordnas. Ingen mässa i kyrkan kl. 11.
MARIEHAMN
FR 20.07 kl. 14.00: Musik till kaffe i S:t Görans café.
LÖ 21.07 kl. 18.00: Konsert i S:t Görans kyrka. Jazz och folktön.
SÖ 22.07 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans kyrka.
FR 27.07 kl. 14.00: Musik till kaffet i S:t Görans café.
SÖ 29.07 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans kyrka.
Sommarcafé S:t Göran har öppet vardagar kl. 11.00-16.00.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ

Söndag 22.7 kl. 14.00 Friluftsgudstjänst: på Seffers hembygdsgård, Vårdö. Outi Laukkanen, Benita Muukkonen. Marthorna sköter kaffeserveringen.
Söndag 29.7 kl. 14.00 Friluftsgudstjänst:

Välkommen 3-5.8.2018 till Övermark och Evangeliföreningens missionsfest!

MOTTO: "HOPPAS PÅ HERREN!". Festplats är Övermarks kyrka då inte annat anges. **KRISTEN BOKHANDEL** i Övermarks församlingshem: fredag 14-21, lördag 9-21 och söndag 9-13!

FÖRMÄNLIGA MATPRISER!

HELA PROGRAMMET finns på www.slef.fi

ARRANGÖRER: Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland rf (SLEF) och Övermarks kapellförsamling.

FREDAG 3 AUGUSTI

14.30 Välkomstmöte, Tom Ingvesgård, Marcus Jakobsson, Brita Jern. Familjekören.
14.30 Barnen samlas i ett minior- och ett juniortält, ungdomarna i församlingsstugan.
16.00 Bibelstudium I, Magnus Dahlbacka. Sång Henrica Lillsjö.
16.00 Skilda bibelstudier för miniorer, juniorer och ungdomar.
19.00 Missionskväll. Kristian Sjöbacka, Simon Jern. Karasträngband, barnsånggrupp.
21.30 Nattcafé för ungdomar i församlingshemmet.

LÖRDAG 4 AUGUSTI

10.00 Bibelstudium II, Magnus Dahlbacka. Sång Susanna Åbacka.
10.00 Bibelstunder för miniorer och juniorer.
10.30 Ungdomsbibelstudium.
11.15 Familjegudstjänst. Lars Lövdahl, Lillemor Enlund, SLEF:s sommararbetare.
13.00 Miniorer: pyssel och lek på festplatsen.
13.00 Vandring till Risnäs träsk för juniorer och ungdomar. Busstransport.
Valbara aktiviteter:
13.15 / Sång- och kolportörssamling i kyrkan. / **13.45** Möte i Frönäs bönehus, kaffe.
14.45 Etiopisk kaffeceremoni utanför kyrkan.
16.00 Missionssamling för alla åldrar. Ingrid Mutai, Heidi Orori, Evans Orori, Torsten Sandell, Tua Sandell, Mona Wallin. Missionsårssträngband.
19.00 Missionskväll. Missionärsvälsignelse av Chamilla och Kristian Sjöbacka. Ingvar Dahlbacka. Tomas Klemets, Samuel Erikson, Johanna och Jonny Wargh avtackas. EvangelikIDZ, festens barnkör, Evangelivox, Ungdomskören Evangelicum, feststrängbandet.
21.30 Nattcafé för ungdomar i församlingshemmet.

SÖNDAG 5 AUGUSTI

10.00 Högmässa. Kallelsetider. Liturg Marcus Jakobsson. Predikan Leif Erikson. Närpes församlings lovsångsgrupp. Radiering för Radio Vega för utsändning 12.8.
10.00 Söndagsskola.
13.00 Missionsfest. Albert Häggblom. Ungdomskören Evangelicum, Laudatekören.
ALLA VÄLKOMNA!

SKÄRGÅRSDAGAR HELSINGFORS

Lekholmen öppen hela sommaren

Lekholmen är Helsingfors–församlingarnas lägergård, vackert belägen i Helsingfors skärgård. Välkommen hit och njut av gemenskap och natur i himmelsk

samklang! Turbåt varje dag från Hagnäs/ Degerö/Nordsjö. Möjlighet att köpa mat eller ha med egen matsäck. Ring eller sms:a holmvärdarna 050–465 34 10 om du stan-na över natten! Mera info: www.lekholmen.fi
Barnens tisdag: På tisdagar ordnas alltid ett speci-

alprogram för barnfamiljer. Båtpris: 3 euro, under 4–åringar gratis. Vi bjuder på lunch!
Lekisonsdag: Varje onsdag inbjuder Lekholmen holmbor till kvällsmassa och grillfest. Start från Degerö 17.45, från Nordsjö 14.45 om man vill komma tidigare.

vid Grundsunda lanthandel, Vårdö. Ewert Gustafsson.
<http://sund-vardorforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Sö 22.7. kl. 18. Gudstjänst: Cay–Håkan Englund, Benita Lidman
Sö 29.7. kl. 11. Högmässa: Heikkilä. Högtidsdag för de för 50 år sedan konfirmerade. Kyrkkaffe och fest i församlingshemmet.
Ons 1.8. kl. 19. Sommarsamling på Strandhyddan: Guy Kronqvist, Solveig Mikkonen, Bengt Djupsjöbacka, Solveig och Erik.

KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi
LÖ 21.7. kl 19: Aftonmusik i Ulrika Eleonora kyrka, flöjtmusik och sång med T Bergman, J Martikainen, O Nilsson, A K Martikainen. Andakt Engström.
Sö 22.7. kl 10: Gudstjänst i L:fjärds kyrka, Norrback, Martikainen
Sö 22.7. kl 13: Friluftsgudstjänst vid Carlsro museum i K:stad, Nisula, Norrback, Martikainen, Tjock spelmanslag
LÖ 28.7. kl 18: Slef:s sommarfest i Skaftung bykyrka, Bengt Djupsjöbacka, Tom Bergman, AK Martikainen, Glädjedropparna.
Sö 29.7. kl 12: Högmässa i Ulrika Eleonora, Norrback, Bergqvist
Sö 29.7. kl 18: Högmässa i Sideby kyrka, Norrback, Bergqvist

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi
Närpes
Sö 22.7. kl 12: Högmässa på Fridskär. Simon Jern pred, Ingvesgård lit. S.Lindén.
Sö 22.7. kl 18: Kvällsgudstjänst på Frank Mangs Center. Ingvesgård, S.Lindén.
Ti 24.7. kl 18: Kyrkogårdsvandring. "Minnesmärken och märkespersoner". Delta-garavgift 5 euro, kaffe ingår. Arr: Närpes Guideklubb rf.
Sö 29.7. kl 12: Högmässa. Snickars pred, Ingvesgård lit. S.Lindén.
Ti 31.7. kl 18: Kyrkogårdsvandring. "Kyrkan genom sju sekel". Deltagaravgift 5 euro, kaffe ingår. Arr: Närpes Guideklubb rf.
Övermark
Sö 22.7. kl 10: Gudstjänst. Lövdahl, S.Lindén. Efter gudstjänsten bjuder Ebba Carling på kaffe i församlingshemmet.
Sö 29.7. kl 10: Gudstjänst. Snickars pred., Ingvesgård lit, S.Lindén.
Pörtom
Sö 22.7. kl 14: Samling på kyrktorpet. Lövdahl.
Sö 29.7. kl 18: Gudstjänst. Snickars pred, Lövdahl lit, S.Lindén.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Sö 22.7. kl. 14: Gudstjänst, Englund, Erica Nygård.
Sö 29.7. kl. 14: Gudstjänst, Englund, NN.

KORSHOLM

Sö 22.7. kl. 11: Gudstjänst i kyrkan, Ruth Vesterlund, A–C Nordqvist–Källström.
Sö 22.7. kl 13: Högmässa i Smedsby förs. gård, Ruth Vesterlund, A–C Nordqvist–Källström.
Sö 29.7. kl 11: Högmässa i kyrkan, Berndt Berg, Susanne Westerlund.
Sö 29.7. kl 18: Sommarallsång i Älvkyrkan i Voitby, Ruth Vesterlund, Susanne Westerlund.
Må 30.7. kl 18: Korsholms Musikfestspelskoncert i kyrkan, inträde 30/25€.
On 22.8: Församlingsutfärd till Soldat-torpet i Uttermossa, bussen startar kl 8.30 från Smedsby förs.gård. Annm senast 15.8. till pastorskansliet 0400–415008, resan kostar 50€, i avgiften ingår förmiddags- och eftermiddagskaffe, lunch från stående bord samt bussresan. Meddela ifall taxi behövs för upphämtning till Smedsby.

KVEVLAX

Sö 22.7. kl. 10: Gudstjänst, Lindblom, Andren.
Sö 29.7. kl. 10: Högmässa, Lindblom, Andren.

MALAX

Sö 22.7. kl. 10: Högmässa i kyrkan. Norrback, Loviisa Tuomisto.
Sö 29.7. kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Norrback, Loviisa Tuomisto.
ON 1.8. kl. 10: Psykosociala föreningen Träffpunkten, onsdagar kl 10–14 OBS! i FH Övermalax. Vi umgås kring hälsofrämjande program och blir serverade varm sopp-lunch och kaffe för 3 euro. Verksamheten riktar sig till alla vuxna daglediga i Malax med omnejd.

PETALAX

Gudstjänst: sö 22.7. kl. 11. Englund, Nygård.
Gudstjänst: sö 29.7. kl. 11. Englund.
Sommarsamling vid Vägvik: on 1.8. kl. 19. Englund, Nygård. Taxi.
Prosteriets utfärd till Ålskat: to 30.8. Start

från Petalax TB kl. 9.30. Anmälan till 050 583 7353 senast den 22.8.
OBS! Kansliet är stängt v. 28–29.

REPLIT

Sö 22.7. kl.10: Högmässa i Replot. Emilia Kontunen, Richard Mitts.
Sö 22.7. kl.14.00: Friluftsmöte i Replot hos Ann och Tom Mattsén, Kuggvägen 32. Vid regn i församlingshemmet. Bengt Djupsjöbacka, Karasträngbandet. Servering.
Ons 25.7. kl. 18: Andrum i Replot försh.
Sö 29.7. kl. 12.30: Gudstjänst i Björkö. Ann-Mari Audas–Willman, Svante Sjöholm.
Sö 29.7. kl. 18.00: Korsholms Musik-festspels konsert i Replot kyrka, inträde 25/22 €.

SOLF

Högmässa sö 22.7. kl 11: Maria Widén (predikant), Ann–Mari Audas–Willman (liturg), Heidi Lång (kantor). 1968–årskonfirmanderna är särskilt inbjudna.
Konsert: Korsholms Musikfestspel to 26.7. kl 21.
Ordets gudstjänst: sö 29.7 kl 18. Ann–Mari Audas–Willman, Karolin Wargh.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Högmässa sö 22.7. kl 13: Hänninen, Vid-jesko.
Stenarna berättar-rundvandring på grav-gården ti 24.7. kl 18: Samling vid Gamla begravningsplatsens port mot centrum. Efteråt kaffe i kapellet.
Aftonmusik fre 27.7. kl 18: Mattias Wager, orgel, Elin Rombo, sång, Anders Kjellberg Nilsson, violini, Cecilia Ziliacus, violin. Bil-jetter 15/10€.
Högmässa sö 29.7. kl 13: Forslund, Heikuis.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Högmässa sö 22.7. kl 11: Hänninen, Vid-jesko.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Sö 22.7. kl. 14: Sammankomst i Punsar bönehus.
– **kl. 18:** Kvällsgudstjänst i kyrkan, Granlund, Ray, textläsare Niclas Fagerholm, kyrkvårdar Lappfors.
Sö 29.7. kl. 10: Högmässa i kyrkan, Granlund, Ray, sång av Liga Mikelsone från Lettland och Sara Ray, textläsare Kerstin Forsblom, kyrkvårdar Slätkulla–Fors–Gers.
– **kl. 14:** Sammankomst i Punsar bönehus.
Församlingskansliet är stängt 20.7.

JAKOBSTAD

FR 20.7. kl. 19.00: In da house i FC ungdom, utr., Josefina Nordström.
Sö 22.7. kl. 10.00: Gudstjänst på Nanoq, Björk, Borgmästars, Wester, Chorus Novus. Buss från kyrkan kl. 9.15 och återfärd ca kl. 12.00. Radiering.
kl. 15.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Sture Wargh.
MÅ 23.7. kl. 8.00: Tvåspråkig ekumenisk bön i Jakobstads kyrka.
kl. 19.00: VOFF–gudstjänst vid Församlingscentret, Ebba Brahe esplanaden 2, en friluftsgudstjänst för hunder och deras ägare, Åstrand, Catharina Voff och Cecilia Åminne, Wester, m.fl. Englund–kören, hundägarnas ord om "Jag och min vän". Servering för alla deltagare, hundgodis från Lovsika Ab. OBS! Gudstjänsten hålls utomhus oberoende av väder.
Ti 24.7. kl. 8.00: Tvåspråkig ekumenisk morgonbön i Ebeneser.
kl. 11–13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.
kl. 13.00: "Kvar i stan" i FC. "Våra hemliga rum", Kerstin och Erik Vikström, Wester.
kl. 20.00: Konsert med Jacob Gospel i Skolparken.
kl. 21.15: Kvällsmässa i Jakobstads kyrka, Turpeinen.
ON 25.7. kl. 8.00: Tvåspråkig ekumenisk morgonbön i JKC.
kl. 12.00: Lunchkonsert i Jakobstads kyrka. Accordion Ensemble Accento från Wiesbaden, Östman. Fritt inträde.
kl. 19.00: Öppen sommarbibelskola i Jakobstads kyrka. "Trons goda kamp med Paulus", Turpeinen.
To 26.7. kl. 8.00: Tvåspråkig ekumenisk morgonbön i Pingstkyrkan.
kl. 13.00: Seminarium i FC. Seminarium kring boken "Kärlekens mångfald", biskop Björn Vikström.
kl. 19.00: Spelmansgudstjänst vid Rosenlunds prästgård, biskop Björn Vikström, mötesledare Åstrand, Pedersöre spelmanslag, Sångens Vänner, dir. Bill Ravall, Accordion Ensemble Accento från Wiesbaden, Cecilia Åminne, Helena Smeds. Radiering. I händelse av regn hålls gudstjänsten i Jakobstads kyrka.
FR 27.7. kl. 8.00: Tvåspråkig ekumenisk morgonbön i Betania.
LÖ 28.7. kl. 10–14: Missionscafé med både salt och sött vid klockstapeln vid Jakobstads kyrka. Musik av Raimo & Boris, Cecilia Åminne. Kl. 12 Guidning i kyrkan, Bertel Widjeskog. Missionsinfo.

Snabblotteri. Gratis bokbord.
kl. 19.00: "Psalmakon" i Pedersöre kyrka, Östman, Wester, andakt Turpeinen.
kl. 20–24: Grillfest vid klockstapeln vid Jakobstads kyrka, Josefina Nordström, Jonathan Eklund.
kl. 20.15: Orgelbrus i Pedersöre kyrka. Orgeln i Pedersöre kyrka fyller 30 år. Orgel Anders Forsman, Östman, Pandey, sång Marguerithe Sandstedt–Granvik.
kl. 23.00: Midnattskonsert i Pedersöre kyrka, Wester, Östman, diktläsning Katarina Vestersund, andakt Turpeinen.
Sö 29.7. kl. 10.00: Tvåspråkig ekumenisk gudstjänst i Skolparken, predikant Helena Smeds, mötesledare Patrik Hellström, musik och sång Sarah Tiainen, m.fl.
kl. 14.00: Sommargudstjänst vid Nabba kapell, Helena Smeds, Wester. Skytning från Pörkenäsvägen.
kl. 15.00: Utomhussammankomst vid Pörkenäs lägergård, Richard Eklund.
kl. 18.00: Mässa i Jakobstads kyrka, Turpeinen, Östman.
Ti 31.7. kl. 11.00: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal
kl. 13.00: "Kvar i stan" i FC. Bilder från Kosovo, Sandström.
ON 1.8. kl. 19.00: Öppen sommarbibelskola i Jakobstads kyrka. Lukasevangeliet, Andersén–Löf.
Ti 14.8. kl. 11.00: Utfärd till seniordagen på Pörkenäs med start från FC. Pörkenäs firar 60 år. Gun–Maj Näse, Jan–Erik Nyman, Jan–Erik Nyholm, Åstrand. Pris 20 euro (mat, kaffe, buss). Anmälan senast 8.8 till församlingskansliet 0403 100 410. Tillbaka vid FC ca 15.30.

KRONOBY

Mötesplats: lö 21.7 kl 16.00. Paddlingsutfärd i Oja. Start från Bryggan och paddling till Storstenarna (Skogviks villa). Samvaro och gemenskap. Frågor: 0400 883291. Arr KU

Ungdomssamling vid Sommarhemmet: lö 21.7 och 28.7 kl 19.30
Gudstjänst: sö 22.7 kl 10.00 kyrkan. Prosten Olof Henricson
Gudstjänst: sö 29.7 kl 10.00 kyrkan. Wallis, Nina Enkvist.
Completeorium: må 30.7 kl 21.00 i Päräs kapell

LARSMO

Lö 21.7. kl. 16 Konfirmationsmässa: i kyrkan med LFF:s skriftskola, Hellstrand, Eklund, Lassila, Enkvist.
Sö 22.7. kl. 12 (Obs tid och plats)
Kyrkbåtssöndag: med gudstjänst vid prästgårdsstranden, Lassila, Enkvist, dragspelare, servering, samvaro. Kyrkvård: Litens, Holm.
To 26.7. kl. 13–15 Sommarcafé: i Holm bönehus (säsongavslutning). Välkomna på kaffe och väfflor.
Sö 29.7. kl 10 Högmässa: sommarteolog Benjamin Häggblom, Lassila, Enkvist, sång Lars–Victor Öst, kyrkkaffe. Kyrkvård: Byggmästar, Strömsholm.

NEDERVETIL

FR 20.7. kl. 13.00: Andakt med nattvard i Pensionärshemmet, Store, Smedjebacka.
Sö 22.7. kl. 10.00: Högmässa, Store, Smedjebacka och Kyrkokören. 50–års konfirmandträff.
To 27.7. kl. 14.15: Andakt i Terjärvi Vårdcenter, Store.
Sö 29.7. kl. 10.00: Gudstjänst, Samuel Erikson och Julia Hansson.
To 2.8. kl. 14.00: Andakt i Sandbacka Vårdcenter, Store.

NYKARLEBY

NYKARLEBY
Sö 22.7. kl 10 Gudstjänst: kyrkan, Östman, Lönnqvist, sång Karl–Erik Wikström
Sö 29.7. kl 10 Högmässa: kyrkan, Edman, Hellman
Må 30.7. kl 19 Föreläsningskväll: fh med info angående skiftskollägret
MUNSALA
Sö 22.7. kl 12 Gudstjänst: kyrkan, Edman, Hellman, Amanda Harald violin
Sö 29.7. kl 12 Högmässa: kyrkan, Edman, Hellman
Ti 31.7. kl 19 Korsholms Musikfestspels konsert: kyrkan. Violin; Cecilia Ziliacus, Pablo Hernán Benedi. Sång: Katarina Karneus, musik av Wagner, Meier, Röntgen och Tubin m.fl.
JEPPÖ
Sö 22.7. kl 13 Friluftsgudstjänst för stora och små: Silvast kvarn, Östman, Lönnqvist. Vid regn i bönehuset.
Su 29.7. klo 12 Sönnuntaipekliknik: srkkodin takapihalla, Östman, Saviaro.
Sö 29.7. kl 18 Kvällsmässa: fh, Östman, Lönnqvist, servering.

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi
FR 20.7. kl 20: Ungdomssamling Night Café i Kyrkhemmet i Bennäs
Sö 22.7. kl 10: Högmässa med 1968 års Pedersörekonfirmander, Häggblom, Pandey, sång/ass. Emma Björklund, textläsare Mona Häggblom, dörrvårdar Bennäs,

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Söker en hyresbostad från september i Helsingforsområde. År en rökfri och skötsam studerande som gillar lugna hemmakvällar. Söker i första hand ett rum även rum i delade lägenheter. +358 40 848 3963/Erika.

Etta i Helsingfors, helst nära belägen YH.Arcada. Vänl. kontakta mig på 040-7489158, Robin Mäenpää

Ung, skötsam och rökfri flicka från Österbotten önskar hyra lägenhet i Helsingfors. Studier till akutuårdare inleds i augusti. Djurfri. Tel 0400-569066

En trevlig och skötsam flicka från Österbotten som söker en etta i Helsingfors till hösten. Hälsn. Ellen 045 2339220

Etta i Helsingfors centrum eller med bra förbindelser till Hanken sökes av 19-årig kille från Åland. Skötsam, rökfri. Garanti hyra. Tel:040-4827100/Adam

Etta/tvåa i centrala H:fors sökes till två studerande. Hyra max 700€. Tel. 040-1788300

Ung och skötsam kille från Österbotten, som inleder ingenjörsstudier på Arcada i höst, söker bostad i Helsingfors. Tel. 040-7278539/Markus

Första årets kvinnlig studerande vid Soc&kom söker liten lägenhet i Helsingfors.Kan även tänka mig dela bostad. Skötsam,rökfri,inga djur. Tel.040 749 5930

Skötsam Aaltostuderande söker etta i centrala Hfors. Djur- och rökfri. Önskar hyra omgående. +358504392774/Axel

Liten familj önskar hyra 2:a eller 3:a i Helsingfors från 1.9.2018. Tel: 044-2310460/Stella

Äldre studerande från Vasa önskar hyra lägenhet i Helsingfors nära Majstranden eller med bra förbindelser dit. Skötsam, pålitlig, rökfri. Tel: 050-3690241/Ulrika

Skötsam, rökfri flicka från Kimitoön söker etta i Helsingfors. Börjar på Tölö gymnasium i augusti. toveanni11@gmail.com

Manlig icke rökande medicin studerande från Pojo söker efter lugn lägenhet med goda trafikförbindelser till Mejlans. Tacksam för vänligt svar. Tel: 040-6743588/Oskar

Kvinnlig, blivande HU-studerande söker etta i H:fors. Max. hyra 670 €. Tel. 0505430624/Elvira

Hej! Jag är en 20årig tjej från Åland som påbörjar studier i Helsingfors i höst. Jag är därför i behov av en bostad: en etta i närheten av centrum eller Arcada är det optimala men allt är av intresse! Jag är rök- och djurfri! Kontakta mig på sofiemengblom@gmail.com

Bostad i Helsingfors sökes. Hej, vi är två tjejer från Åland som till hösten ska börja studera i Helsingfors. Därför söker vi nu bostad. En tvåa i centrala Helsingfors är att önska, men allt är av intresse. Vi är skötsamma, djur- och rökfria. Tack på förhand! Amanda Knahe & Lydia Sundlöf Telefon: Amanda +358 4573533886, Lydia +358 4573428201 Mail: aknahe@icloud.com, lydiasundlf@gmail.com

30 årig rökfri socionomstuderande och en liten hund söker en etta i Åbo. Tel. 0409655871

Skötsam och lugn första årets studerande önskar hyra liten lägenhet i centrala Åbo. Rök- och djurfri. Hyresgaranti ges. Tel. 045-139 3071 anton.kerke@gmail.com

Liten lägenhet önskas hyra i Åbo fom 1.8.18, helst nära ÅA, av skötsam stud. flicka fr Öbotten. Säker hyra. Tel: +358 50 414 9390 el +358 50 379 1122.

Önskas hyra

Etta eller liten tvåa i centrala Åbo av en skötsam, rökfri samt djurfri studerande. Påbörjar studier vid Åbo Akademi i höst. Tar allt i beaktande. Renate Degerth, Tel: 0443425090

Önskar hyra en etta med balkong eller en mindre tvåa i Åbo i närheten av Novia. Skötsam flicka från Österbotten som påbörjar sina studier i augusti. 0409389161 / Julia

Skötsam 1.årets juridikstuderande från Österbotten önskar hyra etta i centrala Åbo snarast möjligt eller från 1.8. Djur- och rökfri. Tfn. 0505132110/Isabella eller istorvall@gmail.com

Skötsam, kristen studerande söker en trevlig etta i centrum av Vasa. Kan börja hyra från augusti men gärna från september. /Rebecca: 050 5519775

Hej! Jag är en 21 årig tjej som ska studera till banrådgårslärare i Augusti i Vasa. Söker en etta, djurfri och rökfri.

21-årig ÅA studerande från Jakobstad söker 1:a i centrala Åbo. Maxhyra: 570€ Tel. + 358443091227/Oskar

Stor etta i Åbo centrum. Uttag till tvättmaskin, gärna diskmaskin och inglasad balkong. Hyra max 630 €. Häls. ung, rökfri, arbetande ekonom med två katter. Tel. 040 590 3087/Linn

Kvinnlig, skötsam studerande, icke-rökare, önskar hyra etta i centrala Åbo. Tel: 050 5349097

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9–12.

Fullt möbl. etta i N. Haga, Hfors, 34m²+varm bilhallpl. Ingl. balk. Kokvrå m. fönster, sovalkov, 4. vån., hiss, goda trafikförh. Långvarigt h-kontrakt 15.8.18–, ej rökare. H.725e/mån+el (kreditupplysn. behövs). ekenasvagen1@gmail.com

Stor och fin tvåa på Handelsplanaden 40 i Vasa. Inglasad balkong. Luntg läge. Hyra 690€ Tel. 0405583216

Uthyses 2r+k+balkong, 57 m2, i centrum av Åbo nära Akademien. tel. 040 5606018

Etta i centrum av Åbo, Fridfullt läge, Vårdbergsgatan 3. Gott skick. Hyra 545 €/mån.+ vatten & el enligt förbrukning. Ledig fr.om. 1.8. jukka.korin@gmail.com

Möblerad bostad 2 rok med bilplats uthyses i Umeå från augusti. Hyra 6300 kr. Tel: +46 76 1022456/Karin

50 m2 möblerad tvåa i nyrenoverat hus på Berggatan i Åbo, vån. 7/7, hiss, inglaserad balkong. Passar som studiebostad för 1-2 pers. Uthyses under tiden 1.9.2018-1.6.2019, hyra 840 €/mån. + el. och vatten, gratis bredband. Tel. 0400 605 147, e-post: rur@saunalahti.fi

UTHYRES två på 53 kvm med glasad balkong i centrum av Åbo på Sirkkalagatan med fin utsikt och bra förbindelser. ledig fr.o.m. mitten av juli. epost: oostman.gerd@gmail.com Tel: 0400720097

Uthyses i Åbo välplanerad tvåa, 53 m2, med utmärkt läge nära studieinrättningar. Stor inglasad balkong.Alla stora reparationer i husbolaget är utförda. Ledig fr.o.m. 1.8. Tel. 0500-368456 för visning och mera information.

TLL SALU

Stuga på Drumsö. etuovi.fi h29642

Lö 28.7. kl. 19.30: Allsångskväll i Ävist bykyrka med Mikaela Malmsten–Ahlsved. Gunnar Norrlund m.fl. medverkar.
Sö 29.7. kl. 12: Festgudstjänst i Ävist bykyrka, Bo–Göran Åstrand, Håkan Granvik. Efteråt kaffe och smörgås. Auktion till förmån för bykyrkan.
To 2.8. kl. 14: Andakt i Purmohemmet. Portin, Johansson

TERJÄRV

Sö 22.7. kl 18 (obs tiden): Kvällsgudstjänst, Anders Store, Stefan Lönnqvist.
MÅ 23.7. kl 19: Karasamling hos Mita och Karl–Gustav Grahin. Ingmar Weckström medv.
LÖ 28.7. kl 19: Bach–konsert i kyrkan, Stefan Lönnqvist, Ahlsved–Nygård släktkör.
Sö 29.7. kl 12: Högmässa, Niklas Wallis, Stefan Lönnqvist.
Sö 5.8:
– **kl 12:** Gudstjänst, Anders Store, Leni Granholm, Gideoniterna medv.
– **kl 19:** Andakt och Gemenskap i Kortjärvi.

dar Bennäs
Sö 29.7. kl 15: Sammankomst i Flynängens bönehus, Rune Östman
Sö 29.7. kl 20: Musik i sommarkvällen, Jakobs orgeldagar XVII i kyrkan, Mattias Wager (Sverige), orgelkonsert, andakt Erikson
Seniordag, Pörkenäs lägergård: Ti 14.8 kl 11.30–15 Vi firar Pörkenäs 60–års jubileum, lunch + efterrätt, lotteri, program i kapellet, Jan–Erik Nyman, Gun–Maj Näse, Bo–Göran Åstrand, Janne Nyholm, kaffe. Mat och kaffe 14 €. Anmäl senast 7.8 till församlingskansli tfn/sms 040–3100440.

PURMO

Lö 21.7. kl. 19: Möte i Emaus bönehus, Guy Kronqvist, Britt–Mari och Gun–Heleen Andtfolk.
Sö 22.7. kl. 10: Högmässa i kyrkan, Portin, Granvik.
Sö 22.7. kl 19.30: Musik i sommarkvällen. Håkan Granvik, Marguerithe Sandstedt–Granvik och Håkan Mattjus.

Utkommer snart!

Karin Erlandsson

23⁹⁰

**KARIN
ERLANDSSON**
Hela himlen
stormar
Hft. Fontana Media

Vi ses i Pieksämäki!

Fontana Media är med på Kyrkans Ungdoms sommarläger i Pieksämäki 24–29.7. Vi dukar upp ett stort utbud av böcker och har varje dag jubileumsrabatt på utvalda böcker. Vi ses!

Tre frågor till ...

Karin Erlandsson, du har skrivit boken *Hela himlen stormar* med texter om tro och hopp.

1. Första meningen i din bok lyder: "Jag har aldrig haft problem med Gud". Hur blev din tro så odramatisk?
Hur blir tro dramatisk? Förmodligen genom människor i ens omgivning som krånglat till, sårat eller fördömt. Jag har haft turen att inte komma i vägen för sådana människor, vilket förstås handlar om att jag inledningsvis har en privilegierad position. Gud och jag har en mycket kravlös och omslutande relation, vilket också gör att jag sällan kan argumentera för min tro. Jag bara tror.

2. Varför ville du skriva den här boken? Hur skiljer den sig från dina andra böcker?

Jag är författare till både vuxen- och barnböcker, men jag har också jobbat som journalist i tretton år. I mitt journalistiska skrivande ingår både ledartexter och krönikor, och *Hela himlen stormar* är kanske mer lik den sortens texter. I skönlitteratur hittar jag på, i krönikor förhåller jag mig på annat sätt till verkligheten och förmedlar uttalat en känsla eller åsikt.

3. Vilka saker kan du inte vara utan på sommaren?

Havet. Allt med havet: vattnet, stranden och horisonten.

Erik Vikström

19⁰⁰

ERIK VIKSTRÖM
I bönens tid
Inb. Fontana Media

Tid för bön

Erik Vikström, i boken *I bönens tid* samsas böner för olika typer av dagar och sinnesstämningar. Hur lyder din bön just nu?

"... skall oss var dag påminna
Guds godhets rikedom."

Sommarbön

Ja, det behövs så lite
för att här och nu,
mitt i den nordiska sommaren,
bli påmind om din godhets rikedom.
Det är bara att öppna ögonen
och se sig omkring.
Jag ser hur allting växer och mognar
på åkrarna, på ängarna och på alla gröna träd.
Och jag tackar dig ödmjukt,
käre Skapare och Far,
för att du låter mig bo i världens grönaste land.
Främst tackar jag dig för din rika nåd
som är så djup och stark och ofattbar,
som aldrig tar slut
och som räcker året om.
I din godhet får jag vakna,
i din nåd får jag lägga mig till vila.
Jag tackar dig, min Gud,
du som gav mig livet,
du som i Kristus befriade mig från döden
och som bär mig dag för dag.

INKAST ANN-KATRIN STORE

Semesterlek som läker

VILEVER i semestertider. Det givna samtalsämnet när vi möts är semestern. Ligger den framför, är den på gång eller är den rent av redan förbrukad?

Medierna fylls av råd hur vi ska använda våra semesterdagar på rätt sätt.

Vi ska satsa på våra relationer, vi ska inte planera för mycket, vi ska ut i naturen, vi ska ligga på stranden, vi ska höja konditionen. Vi ska hälsa på släktingar, vi ska inte stressa med besök och så vidare i all oändlighet. Jag har slutat läsa semesterartiklar, jag blir bara stressad av alla goda råd.

FÖR NÅGON dag sedan höll jag en bok i min hand med det ärevördiga namnet *Dyalogus Creaturarum Moralizatus*, med den svenska undertiteln *Skapelsens sedelärande samtal*. Första utgåvan lär ha utkommit år 1483.

I bokens förord fanns det en legend som jag genast föll pladask för. Speciellt som jag ännu har någon vecka att arbeta innan den omtalade semestern infinner sig.

Jag läste om evangelisten Johannes. Han lär ha lekt med lärjungarna en dag. En man med pilbåge såg lärjungarna leka och misstyckte. Tänk att det redan då fanns folk som visste hur Jesu lärjungar borde bete sig, och vad som inte hör till om man räknar sig till den skaran. Johannes lyssnade på mannen och bad honom sen spänna sin pilbåge. Så gjorde mannen. Om och om igen bad evangelisten honom spänna bågen. Till sist bad Johannes pilbågsmanen ha bågen spänd hela tiden. – Nämen, det går inte att ha bågen spänd hela tiden. Bågen kan brista och skjutkraften blir till ingenting. Pilen flyger inte långt.

Johannes lyssnade noggrant och funderade länge på den spända bågen. Han kom fram till att detsamma gäller människan och rekommenderade lek för kropp, själ och ande.

Lek för kropp, själ och ande, det betyder olika saker för oss. För någon kan en månads fotbolls-VM (suck ...) vara den bästa leken. Båtliv, bokläsning, skogsvandring, frukost ute, en kaffekopp på torget är det bästa för en annan. Sällskap och släktträffar varje vecka. Eller självvald ensamhet och tystnad i stugan.

JAG SOM har semestern framför mig struntar i alla goda råd om hur jag borde göra för att få en god semester. Jag tänker lyssna på Johannes.

När kroppen får sitt, utan krav från någon bättre vetande, mår själ och ande bra. När själen får sin näring, mår kropp och ande bra. När jag mår bra kan jag bjuda på oaser och lekplatser för andra så att de kan må bra. Vad som är lek får var och en bestämma. För mig kan det ibland vara att leta mask i blomlandet åt måg och barnbarn. En annan gång sitter jag i ensamhet och ser på vågornas rörelse i all oändlighet, medan tankarna vandrar hit och dit. En ”morgonchokoklad”-bit (barnbarnets uttal) i trädgårdsgungan med morgonkaffet läker vinterns stress-sår. Jag ser framemot att läsa om flera sedelärande samtal från Skapelsen. Både som boktext och som egna iakttagelser i naturen.

Ann-Katrin Store har varit missionär i Senegal.

IGNORERADE MOTARGUMENT

Ömsesidiga homorelationer var välkända i antiken

Biskop Björn Vikström fortsätter att verka för legitimeringen av homosexualitet. Då hans bok *Kärlekens mångfald* diskuterats i denna spalt måste jag påpeka ett drag i boken som gör mig väldigt förvånad med tanke på att han är en duktig forskare. Han kringgår diskussionen genom att ignorera motargument – inte minst sådana som är förödande för hans centrala teser. I den svenska utgåvan polemiserar han i viss mån med Chrys Caragounis och Robert Gagnon, men han förbiser så gott som allt vad de framfört som generer driver hans bild av antikens homosexualitet.

Enligt Vikström gick den homosexualitet som förekom i antiken ut på att utnyttja andra genom pedofili eller övergrepp mot slavar och krigsfångar, och härrörde inte ur en genuin homosexuell läggning utan var bara ett uttryck för måttlösa sexuella begär. Därför anser han att Bibelns fördömanden in-

” I själva verket var det vi förstår med homosexualitet välkänt i antiken, som man kan förvänta sig om det är ett universellt fenomen.”

te träffar vår tids homosexualitet. I själva verket var det vi förstår med homosexualitet välkänt i antiken, som man kan förvänta sig om det är ett universellt fenomen.

Platon föregriper praktiskt taget alla aspekter av den moderna diskussionen om homosexualitet. Han är tydlig med att den kärlek han prisar är frivillig, ömsesidig och trofast, och han låter Aristofanes argumentera för att det är en medfödd läggning. Också Aristoteles ansåg att det för en del kan vara medfött. Plutarchos och Xenofon redo-

gör för frivillig homosexualitet, och Achilles Tatios berättar om en stabil relation mellan en man och en knappt tjugooårig yngling. Suetonius skriver att kejsar Galba föredrog vuxna och starka män.

Allt som ser ut som pedofili behöver inte heller vara det. I grekisk terminologi kunde unga män beskrivas som pojkar, precis som unga kvinnor hos oss kan beskrivas som flickor. Lesbisk kärlek var genomgående en jämlik, ömsesidig relation mellan vuxna. I antika texter beskrivs homosexuella relationer mycket ofta som uttryck för genuin kärlek, inte sällan till skillnad från heterosexuella relationer, som förknippades med rent fysiska begär.

De förhållanden med unga pojkar som förekom i Athen reglerades noggrant i lag. Endast frivilliga relationer tolererades; övergrepp (också mot slavar) kunde leda till dödsstraff

och det samma gällde obehöriga män som gjorde sig ärenden till gymnasier.

Man kan knappast avfärda det heliga förbundet i Thebe, som bestod av par av älskare, med att en äldre soldat lärde upp en yngre och förhållandet därmed inte var jämbördigt. Poängen med general Gorgidas’ arrangemang var att soldaterna skulle sporras att kämpa till det bittra slutet för sina älskade (något som de faktiskt också gjorde). Det fungerar endast om relationen bygger på starka känslor från båda parterna. Och det rörde sig om vuxna män.

Jag förstår att Vikström drivs av sympati med de homosexuella, men om det leder till att endast det som bekräftar den egna tolkningen beaktas kan man komma långt från sanningen.

JOAKIM FÖRARS
Oravais

INKONSEKVENT BIBELSYN

Bibeln, äktenskap och barnaga

I KP 7.6 riktar Johan Eklöf kritik mot biskop Björn Vikströms bok *Kärlekens mångfald*. JE anser att Bibeln klart fördömer all form av homosexualitet och att den kristna kyrkan inte kan avvika från Bibelns undervisning. Biskopen visar i sitt svar till JE att de samkönade relationer som Bibeln nämner, inte motsvarar de jämställda och kärleksfulla relationer som dagens diskussion handlar om.

JE ser det som självklart att kyrkan alltid ska följa Bibelns undervisning och upprepar detta gång på gång. Han verkar också vara säker på att han själv följer Bibelns läror. Jag är inte så säker.

Bibeln säger så här om äktenskapet: ”Ni hustrur, underordna er era män så som ni underordnar er Herren. En man är nämligen sin hustrus huvud, liksom Kristus är församlingens huvud och själv Frälsare för sin kropp. Så

som församlingen underordnar sig Kristus, så ska kvinnorna i allt underordna sig sina män.” (Ef 5:22–24) Kvinnan ska underordna sig mannen ”i allt” dvs. i varje tänkbar fråga. Ska faktiskt kyrkan ha en sådan äktenskapsundervisning? Måste exempelvis en högutbildad, intelligent kvinnlig minister, företagsledare eller professor vara helt underordnad sin man? Att en kvinnas åsikt väger tyngre eller lika tungt som mannens är i Ef 5 lika otänkbart som att en kristen vet bättre än Kristus. I 1 Petr 3 får vi veta att Sara som kallade sin man för ”Herre”, ska vara förebild för kristna kvinnor. Kvinnans mycket stränga underordning i äktenskapet förankras i skapelseordningen och i att kvinnan är skyldig till syndafallet (1 Tim 2). Bibelns syn på äktenskapet är absolut inte förenlig med ett nutida jämställt äktenskap. An-

”Bibelns syn på äktenskapet är absolut inte förenlig med ett nutida jämställt äktenskap.”

ser JE att jämställda äktenskap är tillåtna? Ska kyrkan vägra viga jämställda par eftersom deras äktenskap bryter mot Bibelns läror? Jag är säker på att JE, likt alla präster i vår kyrka, har vikt många par till jämställda äktenskap i strid med Bibelns lära. Hur försvarar JE det?

Om barnaga säger Ords 23:13–14 ”Låt inte pojken vara utan fostran, slår du honom med riset kommer han inte att dö. När du slår honom med riset, räddar du hans själ från dödsriket. Och Ords 13: 24 ”Den som spar på riset hatar sin

son, den som älskar honom fostrar honom i tid.” Bibeln är alltså kristallklar: om man älskar sin son ska man slå honom med ris: annars hatar man sin son och riskerar att han förtäpas. Barnaga understöds även i många andra bibelord. Vad anser JE om biblisk barnuppfostran? Ska vi som kristna slå våra barn med ris som Bibeln säger mycket tydligt och ska kyrkan uppmana till det? Om JE anser att kyrkan ska acceptera jämställda äktenskap och ta avstånd från barnmisshandel så bör han förklara varför vi i dessa frågor får bryta mot Bibelns klara undervisning. För det är väl inte så att JE själv är ”en vindflöjel som vänder sig allt efter vad som är populärt i samhället för tillfället” som han uttrycker det?

TRYGVE CEDERBERG
Jakobstad

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

SUNT LIV

”Också det mänskliga livets trasighet och bristfällighet ryms in i begreppet hälsa. För mig är hälsa en saklig attityd till livets och dödens realiteter.”

Ärkebiskop emeritus John Vikström i Sana

KATOLSKT IDROTTSDEKRET

Idrotten dygd för katoliker

Lagom till fotbolls-VM i Ryssland har Vatikanen sammanfattat sin syn på idrott i dokumentet *Att ge sitt bästa*.

Där konstateras bland annat att all mänsklig aktivitet är relevant också

för kristna. Människan är ändå kropp, själ och ande och därför bör inte idrotten reducera hennes aktivitet till enbart en fysisk prestation. Samtidigt vill kyrkan korrigera fördomar om en negativ syn på kroppen: idrott är en lek med ett inneboende värde i sig, sägs det.

GLADA LÄGERDELTAGARE. Nata Aatola, Nicole Karlsson, Max Sihvonen och Felix Wickholm har spenderat sin vecka på konfirmandläger på Lekholmen.

Under den långa gudstjänsten meddelade prästen att de som följande skulle sjunga psalm 365. Då knyckte det till i Karlsson som hade slumrat till och han höjde sömndrucket handen och ropade: Bingo!

Lekfullt allvar på läger

KONFIRMANDUNDERVISNING. Delta-gare på Matteus församlings konfirmationsläger gillar att lära sig om tro genom Twitter och musik.

TEXT OCH FOTO: **EMILIA JANSSON**

– Alla mina höga förväntningar har uppfyllts, säger **Nicole Karlsson**, som har tillbringat en vecka på skriftskoleläger. Sommarlovet är i full gång och samtidigt drar även sommarens skriftskoleläger igång. I Helsingfors åker församlingarna ut till ön Lekholmen där konfirmanderna får tillbringa flera dagar tillsammans för att lära sig mer om kyrkan, tron och sig själv.

Mer lärorikt än skolan

Felix Wickholm, Nata Aatola, Max Sihvonen och **Nicole Karlsson** har spenderat de senaste åtta dagarna på Lekholmen och känner sig ledsna när det är dags att åka hem.

– Först tyckte jag bara att det var "någon holme", men nu när man har varit här vill man inte hem, säger Max.

Fastän vissa av uppgifterna såsom dagboksskrivande först kändes lite konstiga så är de nöjda med hur undervisningen har genomförts.

– Det känns som om de verkligen satsat. Att använda kändisar som ex-

empel gör att de fångar ens uppmärksamhet. Att tolka filmer har också varit roligt, säger Nata.

De tycker alla att konceptet som Matteus församling använder är intressant och passar bra för dagens ungdomar. Lägren använder mycket nunda medel. Lägerdeltagarna får lyssna på musik och kolla på musikvideor som en del av utbildningen. Även sociala medier som Twitter används i undervisningen. Förutom att konfirmanderna lättare relaterar till utbildningen så är tanken även att de ska känna att man verkligen satsat på lägret och dess innehåll.

– Jag hatar att lyssna när någon bara talar länge så videor är jättebra. Annars skulle jag inte orka, säger Max.

Han konstaterar att skolan kunde lära sig av Matteus församling. Det håller de andra med om. Ingen av dem tycker att konfirmandlägret har känts som att man är tillbaka i klassrummet, även om de har lärt sig mycket. Vissa av dem anser att de lärt sig mer på lägret än under det senaste skolåret.

Uppmuntrar till diskussion

– Vi utgår alltid från konfirmanderna när vi lägger upp lägren och ett av våra mål är att uppmuntra till diskussion där deras egna frågor får vara i fokus, säger ungdomsledaren **Daniel Jakobsson**.

Konfirmanderna upplever att de har fått en bättre insikt i sin tro genom att tala med varandra.

– Diskussionerna får mig att tänka efter och har fått mig att känna mig närmare min tro, säger Nicole.

Förutom religion diskuteras också annat som händer i världen. Det tycker de om eftersom det har fått dem att utveckla sitt tänkande och även lärt dem mycket nytt.

– Man kan uttrycka sig hur man vill under diskussionspassen och vi respekterar alla varandra och övar på att argumentera på ett snällt vis, säger Felix.

– På det sättet får vi utveckla våra tankar jättemycket. Jag visste inte att jag hade såhär djupa tankar inom mig, säger Nicole.

Mångsidigt program är viktigt

Ungdomarna tror att planeringen är orsaken till att lägret varit så lyckat.

– Lägret är genomtänkt och det är orsaken till att lägret har varit så bra. Allt har varit nytt, roligt och lärorikt. Vi har även haft lämpligt med fritid och programpunkterna har varit varierande med en dag som handlar om Jesus och följande dag om döden och så vidare, säger Felix.

Konfirmanderna prisar även Lekholmen och personalen och tycker att ön är perfekt för konfirmandläger.

– Först tyckte vi nog alla att det bara var en random ö med några stugor men alla människor här är så trevliga och kapellet är superfint, säger Nicole.

– Ja, det är något speciellt med den här ön, jag förstår varför alla vill kom-

ma tillbaka, säger Felix.

Förutom konfirmandundervisningen finns det även en öppen verksamhet på ön. Det innebär att de som tidigare gått i skriftskola på Lekholmen får komma tillbaka och bo på ön under sommaren. De deltar även i vissa program tillsammans med lägren. Daniel Jakobsson anser att den öppna verksamheten bidrar till den goda stämningen.

– Lekholmen är perfekt på det sättet att den öppna verksamheten sticker hål på lägerbubblan som annars lätt skapas. När skolkompisen som inte är på lägret plötsligt dyker upp på ön så gör sig vardagen påmind. Det tycker vi är bra för vi vill ge vidare något som håller för vardagen och inte bara för ett läger, säger han.

Vill komma tillbaka

Konfirmandundervisningen i Matteus har ett gott rykte. Alla konfirmander som intervjuades hade höga förväntningar före lägret därför att deras äldre vänner och syskon hade berättat för dem om hur roligt konfirmandlägret är.

De tänker alla ansöka om att bli hjälpledare nästa år och väntar ivrigt på hösten då alla sommarens lägerdeltagare åker ut till Lekholmen tillsammans ett veckoslut för att umgås.

– Det känns sorgligt att skriban bara händer en gång i livet, man önskar ju nästan att det var en gång varje år, säger Nicole och de andra håller med.